

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่ สนส. 42/2551

เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในบัญชีเพื่อการธนาคาร ของสถาบันการเงิน

1. เหตุผลในการออกประกาศ

ความเสี่ยงด้านตลาด หมายถึง ความเสี่ยงที่จะเกิดผลขาดทุนต่อสถาบันการเงิน อันเนื่องมาจากความผันผวนทางด้านราคาของฐานะทั้งในบัญชีเพื่อการค้าและในบัญชีเพื่อการธนาคารที่สถาบันการเงินถือครองอยู่ โดยฐานะดังกล่าว ได้แก่ ฐานะที่เกี่ยวข้องกับอัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยน ตราสารทุน และสินค้าโภคภัณฑ์ การถือครองตราสาร หรือฐานะที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงด้านตลาดจำนวนมากอาจก่อให้เกิดผลเสียหายต่อสถาบันการเงินทั้งในด้านรายได้และความเพียงพอของเงินกองทุนของสถาบันการเงิน โดยเฉพาะหากราคาตลาดของฐานะดังกล่าวมีความผันผวนสูง

เพื่อให้การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงินเป็นไปตามมาตรฐานสากล และสามารถสะท้อนความเสี่ยงด้านตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องและครบถ้วน รวมทั้งเพื่อให้สถาบันการเงินมีการบริหารความเสี่ยงด้านตลาดที่เหมาะสม ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ออกประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์นโยบายการกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน ซึ่งกำหนดให้สถาบันการเงินที่มีปริมาณธุรกรรมในบัญชีเพื่อการค้าในระดับที่มีนัยสำคัญ ต้องดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดสำหรับ 1) ฐานะที่เกี่ยวข้องกับอัตราดอกเบี้ยและราคาตราสารทุนที่อยู่ในบัญชีเพื่อการค้า และ 2) ฐานะที่เกี่ยวข้องกับอัตราแลกเปลี่ยนและราคาสินค้าโภคภัณฑ์ทั้งหมดของสถาบันการเงิน โดยมีวิธีในการคำนวณเงินกองทุน 3 วิธี ได้แก่ 1) วิธีมาตรฐาน 2) วิธีแบบจำลอง และ 3) วิธีผสม

นอกจากฐานะในบัญชีเพื่อการค้าแล้ว สถาบันการเงินยังมีฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคารที่อาจได้รับผลกระทบจากอัตราดอกเบี้ยที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การลงทุนในตราสารหนี้ที่ถือจนกว่าจะครบกำหนด เงินให้สินเชื่อ เงินฝากจากประชาชน เป็นต้น ซึ่งเมื่ออัตราดอกเบี้ยมีความผันผวน สถาบันการเงินก็มีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบต่อรายได้ และ/หรือ มูลค่าของส่วนของผู้ถือหุ้นด้วยเช่นกัน เพื่อให้การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในบัญชีเพื่อการธนาคารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้สถาบันการเงินมีการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยที่

ฝนสป00-คส41001-25510803

คส 410 วันที่ 3 ส.ค. 2551

วิสัยทัศน์ เป็นองค์กรที่สังคมเชื่อถือและศรัทธา

www.bot.or.th บริการข้อมูลอัตโนมัติ 24 ชั่วโมง โทร. 0 - 2283 - 6789

เกิดจากสินทรัพย์ หนี้สิน และภาระผูกพันให้มีความสัมพันธ์กับการรับฝากเงิน การกู้ยืมเงิน หรือ การรับเงินจากประชาชน ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงออกประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในบัญชีเพื่อการธนาคารของสถาบัน การเงิน เพื่อให้สถาบันการเงินใช้เป็นแนวทางในการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยดังกล่าว และดูแลเงินกองทุนให้เหมาะสมกับระดับความเสี่ยง และเพื่ออ้างอิงอำนาจตามกฎหมายให้ สอดคล้องตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 โดยสาระสำคัญของนโยบายดังกล่าว ไม่มี การเปลี่ยนแปลงไปจากหลักการเดิม

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 63 และมาตรา 71 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบัน การเงิน พ.ศ. 2551 ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงออกแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย ในบัญชีเพื่อการธนาคาร และการดูแลเงินกองทุนให้เหมาะสมกับระดับความเสี่ยงของสถาบันการเงิน ให้สถาบันการเงินถือปฏิบัติตามที่กำหนดในประกาศฉบับนี้

3. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบัน การเงินทุกแห่ง

4. ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

หนังสือเวียนที่ ธปท. สนส. (21) ว. 2141/2547 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2547 เรื่อง นโยบายการกำกับดูแลความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในบัญชีเพื่อการธนาคารของสถาบันการเงิน และแบบรายงานเกี่ยวข้อง

5. เนื้อหา

5.1 ในประกาศฉบับนี้

“บัญชีเพื่อการธนาคาร” (Banking Book) หมายถึง ฐานะของเครื่องมือทาง การเงินหรือธุรกรรมอื่นที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้า หรือตราสารทางการเงินที่มีเจตนาตั้งแต่ แรกว่าจะถือครองระยะยาวหรือถือจนครบกำหนดอายุ

“ความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในบัญชีเพื่อการธนาคาร” หมายถึง ความเสียหายต่อรายได้ และ/หรือ มูลค่าทางเศรษฐกิจ ของสถาบันการเงินจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ซึ่งอาจเกิดจากฐานะทั้งในและนอกงบดุลที่อยู่ในบัญชีเพื่อการธนาคาร โดยรายละเอียดของประเภทและผลกระทบของความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยตามเอกสารแนบ 1

5.2 แนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยที่มีประสิทธิภาพ

5.2.1 แนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยที่มีประสิทธิภาพของสถาบันการเงินต้องประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน 4 ประการในการบริหารสินทรัพย์ หนี้สิน และรายการนอกงบดุล ดังนี้

- (1) การติดตามดูแลที่เหมาะสมของคณะกรรมการของสถาบันการเงิน และผู้บริหารระดับสูง
- (2) นโยบายการบริหารความเสี่ยงและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เหมาะสม
- (3) การประเมิน การติดตาม การรายงาน และการควบคุมความเสี่ยงที่เหมาะสม
- (4) การควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ

5.2.2 แนวทางที่สถาบันการเงินใช้องค์ประกอบทั้งสี่ตามข้อ 5.2.1(1)-(4) ในการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยอาจแตกต่างกันได้ ขึ้นอยู่กับขอบเขต ปริมาณ และความซับซ้อนของธุรกรรม รวมทั้งระดับความเสี่ยงของแต่ละสถาบันการเงิน ดังนั้น แนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยอาจหลากหลาย เช่น สถาบันการเงินขนาดเล็กที่ผู้บริหารระดับสูงติดตามดูแลการทำงานประจำวันอย่างใกล้ชิด สามารถใช้กระบวนการบริหารความเสี่ยงที่มีความซับซ้อนไม่มากนัก ขณะที่สถาบันการเงินที่ธุรกรรมมีความซับซ้อนและหลากหลาย อาจต้องใช้กระบวนการบริหารความเสี่ยงที่มีความซับซ้อนมากขึ้น โดยมีการรายงานธุรกรรมทางการเงินแก่ผู้บริหารระดับสูงเพื่อใช้ในการติดตามดูแลการทำงานประจำวัน มีระบบการควบคุมภายในที่เพียงพอโดยมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่น่าเสนอผู้บริหารระดับสูง เพื่อใช้ในการติดตามดูแลการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายและให้อยู่ภายใต้เพดานความเสี่ยงที่กำหนด

5.3 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการของสถาบันการเงินและผู้บริหารระดับสูง

5.3.1 คณะกรรมการของสถาบันการเงิน มีหน้าที่อนุมัติกลยุทธ์ทางธุรกิจและนโยบายการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย รวมทั้งมอบหมายให้ผู้บริหารระดับสูงดูแลให้มีการประเมิน ควบคุม ติดตาม และรายงานความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยที่สอดคล้องกับขอบเขต ปริมาณ และความซับซ้อนของธุรกรรมของสถาบันการเงิน นอกจากนี้ คณะกรรมการของสถาบันการเงิน ต้องได้รับข้อมูลที่เพียงพอ เหมาะสม และทันต่อสถานการณ์ เพื่อประเมินความสามารถในการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยของผู้บริหารระดับสูงให้เป็นไปตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้

5.3.2 ผู้บริหารระดับสูงมีหน้าที่ติดตามดูแลให้ระบบการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยมีความเหมาะสมกับระดับความเสี่ยง และธุรกรรมของสถาบันการเงิน รวมถึงการกำหนดเพดานความเสี่ยง นโยบาย และขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อควบคุมความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย นอกจากนี้ ผู้บริหารระดับสูงต้องจัดสรรทรัพยากรและบุคลากรให้เพียงพอและเหมาะสมต่อการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงิน

5.3.3 สถาบันการเงินควรกำหนดให้มีคณะกรรมการย่อยหรือบุคลากรรับผิดชอบต่อการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย รวมทั้งกำหนดให้มีการแบ่งแยกหน้าที่ ความรับผิดชอบ และขั้นตอนการปฏิบัติงานของหน่วยงานบริหารความเสี่ยง ซึ่งทำหน้าที่ประเมิน ควบคุม ติดตามและรายงานความเสี่ยง เป็นอิสระจากหน่วยงานที่ทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยง เพื่อไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflict of Interests) และมีการรายงานตรงต่อผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการของสถาบันการเงิน

ทั้งนี้ รายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการของสถาบันการเงิน และผู้บริหารระดับสูงตามเอกสารแนบ 2

5.4 นโยบายการบริหารความเสี่ยงและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เหมาะสม

5.4.1 สถาบันการเงินต้องจัดทำนโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยเป็นลายลักษณ์อักษรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ และถือปฏิบัติ รวมทั้งจัดเก็บไว้เพื่อผู้ตรวจสอบของธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถตรวจสอบได้ โดยนโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงานควรมีรายละเอียดครอบคลุมในประเด็นต่างๆ ตามเอกสารแนบ 3

5.4.2 สถาบันการเงินต้องมีการทบทวนและสอบทานนโยบายการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยเป็นประจำ รวมถึงการปรับปรุงนโยบายให้เหมาะสมกับขอบเขต ปริมาณ ความซับซ้อนของธุรกรรมและภาวะตลาดที่อาจเปลี่ยนแปลงไป

5.5 แนวทางการประเมิน ความคุม และติดตามความเสี่ยง

5.5.1 แนวทางการประเมินความเสี่ยง

(1) สถาบันการเงินควรจัดให้มีระบบที่สามารถประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยที่มีนัยสำคัญ และสามารถประเมินผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยต่อรายได้ (Earning)¹ และ/หรือ ต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ (Economic Value) ของสถาบันการเงินได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับขอบเขต ปริมาณ และความซับซ้อนของธุรกรรมของสถาบันการเงิน โดยธนาคารแห่งประเทศไทยประสงค์จะผลักดันให้สถาบันการเงิน มีการจัดเตรียมบุคลากรและระบบฐานข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้สามารถพัฒนาหรือจัดให้มีระบบประเมินความเสี่ยงที่สามารถประเมินผลกระทบทั้งต่อรายได้และต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจของสถาบันการเงินได้ รวมทั้งมีการสื่อสารสมมติฐานหลักประกอบการประเมินความเสี่ยงให้เป็นที่เข้าใจอย่างชัดเจนแก่ผู้บริหารของสถาบันการเงิน

(2) สถาบันการเงินควรเลือกใช้ระบบและเครื่องมือในการประเมินผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยให้สอดคล้องกับขอบเขต ปริมาณ และความซับซ้อนของธุรกรรมของสถาบันการเงิน โดยรายละเอียดเกี่ยวกับระบบและเครื่องมือในการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยตามเอกสารแนบ 4

(3) สถาบันการเงินที่มีความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยประเภท Repricing Risk เป็นหลัก มี Embedded Options² และธุรกรรมที่ซับซ้อนในสัดส่วนที่ไม่มีนัยสำคัญ อาจเลือกใช้วิธี Repricing Gap ในการประเมินผลกระทบต่อรายได้ ซึ่งเป็นแนวทางขั้นต่ำที่ธนาคารแห่ง

¹ รายได้ดอกเบี้ยสุทธิทั้งในปัจจุบัน และที่คาดการณ์ในอนาคต รวมทั้งผลกระทบต่อรายได้สุทธิ กรณีที่สถาบันการเงินมีรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยซึ่งอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยในสัดส่วนที่มีนัยสำคัญ

² Embedded options หมายถึง สิทธิที่แฝงไว้ในเครื่องมือทางการเงิน เช่น เงินให้สินเชื่อหรือตราสาร ซึ่งอนุญาตให้ฝ่ายหนึ่งสามารถเปลี่ยนช่วงเวลาหรือจำนวนกระแสเงินสดที่เกี่ยวข้องกับสัญญาหรือตราสารนั้น ตัวอย่างเช่น การชำระหนี้คืนก่อนกำหนดสำหรับเงินให้สินเชื่อ โดยไม่เสียค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ Caps Floors และสิทธิที่จะเรียกคืนพันธบัตร (Callable bonds) ของผู้ออก เป็นต้น สิทธิที่แฝงไว้นั้นทำให้ยากที่จะประมาณการผลตอบแทนและความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยของเครื่องมือทางการเงินเนื่องจากความเป็นไปได้ที่จะใช้สิทธินั้นจะเปลี่ยนแปลงตามอัตราดอกเบี้ยที่เปลี่ยนแปลงไป

ประเทศไทยกำหนด โดยรายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย โดยวิธี Repricing Gap ตามเอกสารแนบ 5

(4) สถาบันการเงินควรพิจารณา โครงสร้างสมดุลและระดับความเสี่ยง ประเภท Option Risk เป็นปัจจัยเบื้องต้น ในการพิจารณาจัดให้มีระบบประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยที่สามารถประเมินผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ ตัวอย่างเช่น สถาบันการเงินที่มีฐานะที่มี Embedded Options ในสัดส่วนที่มีนัยสำคัญ หรือมีสินทรัพย์ระยะยาวที่มีอัตราดอกเบี้ยคงที่ในสัดส่วนสูง ในขณะที่มีหนี้สินระยะยาวในสัดส่วนต่ำ

(5) สถาบันการเงินที่ถือครองฐานะที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในสกุลเงินตราต่างประเทศในสัดส่วนที่สถาบันการเงินพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความสำคัญ และสามารถอธิบายแก่ผู้ตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทยได้ ต้องสามารถประเมินระดับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในแต่ละสกุลเงินเหล่านั้นได้ด้วย เนื่องจาก Yield Curve ของอัตราดอกเบี้ยในแต่ละสกุลเงินอาจมีลักษณะแตกต่างกัน

(6) สถาบันการเงินควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้สามารถประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยสำหรับสินทรัพย์และหนี้สินที่มีระยะเวลาการปรับอัตราดอกเบี้ย หรืออายุคงเหลือไม่ชัดเจนให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงของลูกค้านได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะสถาบันการเงินที่มีฐานะดังกล่าวในระดับที่มีนัยสำคัญ เช่น เงินฝากออมทรัพย์ และกระแสรายวัน (Non-maturity Deposits) ที่ผู้ฝากเงินมีทางเลือกที่จะถอนเงินเมื่อใดก็ได้ สินเชื่อที่ให้สิทธิแก่ลูกค้าในการจ่ายคืนหนี้ก่อนครบกำหนด (Prepayment) ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ปัจจัยเหล่านี้ทำให้เกิดความซับซ้อนในการประเมินระดับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย เนื่องจากทั้งมูลค่าของฐานะและระยะเวลาที่จะเกิดกระแสเงินสดของฐานะเหล่านี้สามารถเปลี่ยนแปลงไปเมื่ออัตราดอกเบี้ยตลาดเปลี่ยนแปลงไป โดยสถาบันการเงินที่จะปรับข้อมูลให้สอดคล้องกับพฤติกรรมลูกค้า ควรดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีรายละเอียดตามเอกสารแนบ 6

(7) สถาบันการเงินต้องประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยภายใต้ภาวะวิกฤติได้ (Stress Testing) รวมไปถึงกรณีที่สมมติฐานหลักไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้เดิม รวมทั้งควรพิจารณาใช้ผลการประเมินดังกล่าวในการกำหนดและทบทวนนโยบายการบริหารความเสี่ยง และเพดานความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยด้วย โดยแนวทางการจัดทำ Stress Testing ตามเอกสารแนบ 7

5.5.2 แนวทางการควบคุมความเสี่ยง

สถาบันการเงินต้องกำหนดให้มีระบบเพดานความเสี่ยง และแนวปฏิบัติอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้มีการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง และมีการทบทวนเป็นระยะ เพื่อให้สามารถควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่สอดคล้องกับนโยบายที่สถาบันการเงินกำหนดได้ โดยรายละเอียดของแนวทางควบคุมความเสี่ยงตามเอกสารแนบ 8

5.5.3 แนวทางการติดตามความเสี่ยง

(1) สถาบันการเงินต้องจัดให้มีระบบข้อมูลที่ถูกต้องเพียงพอในการประเมิน ควบคุม ติดตาม และรายงานความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย โดยการรายงานข้อมูลดังกล่าวต้องจัดทำอย่างสม่ำเสมอ ทันต่อเหตุการณ์ และพิจารณานำเสนอต่อคณะกรรมการสถาบันการเงิน คณะกรรมการอื่น ผู้บริหารระดับสูง และผู้บริหารสายธุรกิจต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

(2) สถาบันการเงินต้องทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือและสมมติฐานที่ใช้ในระบบการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงินอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สถาบันการเงินสามารถบ่งชี้ข้อบกพร่องต่าง ๆ ของระบบที่อาจเกิดขึ้นได้ เพื่อใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบประเมินความเสี่ยงให้มีความน่าเชื่อถือ

ทั้งนี้ รายละเอียดเกี่ยวกับการรายงานความเสี่ยงและการทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือและสมมติฐานที่ใช้ตามเอกสารแนบ 9

5.6 การควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย

สถาบันการเงินต้องมีระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมกับกระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย และควรจัดให้มีการสอบทานระบบบริหารความเสี่ยงที่เป็นอิสระอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประเมินและปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย โดยรายละเอียดของแนวทางการควบคุมภายในและการสอบทานตามเอกสารแนบ 10

5.7 แนวทางการดูแลเงินกองทุน

5.7.1 สถาบันการเงินต้องพิจารณาและติดตามดูแลระดับเงินกองทุนของสถาบันการเงินให้เพียงพอ และสามารถรองรับผลเสียหายที่อาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยของฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคารได้

5.7.2 ผู้ตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทยอาจพิจารณาให้ความเห็นเป็นรายการ ให้สถาบันการเงินที่มีความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยสูง และ/หรือ มีเงินกองทุนไม่เหมาะสมกับ

ระดับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย คำเนินการในการเพิ่มเงินกองทุน และ/หรือ ลดฐานะที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย หรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อลดระดับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย

5.8 การจัดส่งข้อมูลและแบบรายงานที่เกี่ยวข้อง

5.8.1 ให้สถาบันการเงินจัดทำและจัดส่งข้อมูลสำหรับการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในบัญชีเพื่อการธนาคารตามรูปแบบและแนวทางที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดในระบบบริหารข้อมูล (DMS) โดยให้จัดส่งภายใน 21 วัน นับจากวันสิ้นไตรมาส โดยแนวทางและคำอธิบายการจัดทำข้อมูลตามเอกสารแนบ 11

5.8.2 สถาบันการเงินที่มีฐานะที่มีความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในสกุลเงินต่างประเทศในระดับที่สถาบันการเงินพิจารณาแล้วเห็นว่ามีนัยสำคัญ จะต้องจัดทำและจัดส่งข้อมูลแยกเป็นรายสกุลเงินเพิ่มเติมจากสกุลเงินบาท สำหรับฐานะสกุลเงินต่างประเทศที่ไม่มีนัยสำคัญ ให้สถาบันการเงินจัดทำและจัดส่งรวมกันในสกุลเงินอื่น

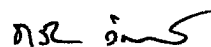
5.8.3 สถาบันการเงินที่มีการปรับปรุงพฤติกรรมข้อมูล และถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การปรับปรุงพฤติกรรมข้อมูลแล้ว ให้จัดส่งแบบรายงาน โดยอิงข้อมูลที่มีการปรับปรุงพฤติกรรมแล้ว พร้อมสมมติฐานประกอบการปรับปรุงพฤติกรรม

5.8.4 สถาบันการเงินต้องจัดเก็บเอกสารหลักฐานและรายละเอียดต่าง ๆ ประกอบ การจัดทำข้อมูลตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด รวมทั้งรายละเอียดการจัดทำแบบรายงานที่สถาบันการเงินใช้ภายในเพื่อการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งจัดส่งข้อมูลดังกล่าวตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยร้องขอ

6. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 3 สิงหาคม 2551

(นางธาริษา วัฒนเกส)

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ประเภทและผลกระทบของความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย

ประเภทของความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยตามแหล่งที่มา มีดังนี้

1. Repricing Risk: เกิดจากระยะเวลาที่แตกต่างกันของอายุคงเหลือ (กรณีอัตราดอกเบี้ยคงที่) และของการกำหนดอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไป (กรณีอัตราดอกเบี้ยลอยตัว) ของสินทรัพย์ หนี้สิน และรายการนอกงบดุล แม้ว่าความแตกต่างของระยะเวลาดังกล่าว จะเกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจพื้นฐานของสถาบันการเงิน โดยทั่วไป แต่อาจทำให้เกิดความเสียหายแก่สถาบันการเงินได้ ตัวอย่างเช่น สถาบันการเงินที่ระดมทุนจากเงินฝากระยะสั้น เพื่อใช้ในการปล่อยสินเชื่อระยะยาวอัตราดอกเบี้ยคงที่ อาจได้รับผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิที่ลดลงเมื่ออัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นได้ เนื่องจากต้นทุนค่าใช้จ่ายในรูปดอกเบี้ยเงินฝากสูงขึ้น ในขณะที่รายได้จากดอกเบี้ยเงินกู้ยังคงที่

2. Yield Curve Risk: เกิดจากการเปลี่ยนแปลงรูปร่างและความชันของ Yield Curve ซึ่งส่งผลในเชิงลบต่อรายได้และมูลค่าทางเศรษฐกิจของสถาบันการเงิน เช่น สถาบันการเงินมีฐานะ Long พันธบัตรรัฐบาลอายุ 10 ปี และมีฐานะ Short ในพันธบัตรรัฐบาลอายุ 5 ปี หาก Yield Curve ชันขึ้น (การเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยระยะยาวมากกว่าการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยระยะสั้น) มูลค่าทางเศรษฐกิจของสถาบันการเงินจะลดลง เนื่องจากมูลค่าสินทรัพย์ซึ่งเป็นพันธบัตรอายุ 10 ปี ลดลงมากกว่ามูลค่าหนี้สินซึ่งเป็นพันธบัตรอายุ 5 ปี

3. Basis Risk: เกิดจากการที่อัตราดอกเบี้ยตลาดเปลี่ยนแปลงไป แล้วส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยของสินทรัพย์ หนี้สิน และรายการนอกงบดุลเกิดการเปลี่ยนแปลงในปริมาณที่ไม่เท่ากัน แม้ว่าสินทรัพย์ หนี้สิน และรายการนอกงบดุลนั้นจะมีอายุคงเหลือหรือระยะเวลากำหนดอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไปที่เท่ากัน เช่น เมื่ออัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดเปลี่ยนแปลง อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่อิงกับอัตราดอกเบี้ย LIBOR 1 เดือน กับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่อิงกับอัตราดอกเบี้ยพันธบัตรรัฐบาลสหรัฐฯ 1 เดือน อาจเปลี่ยนแปลงไม่เท่ากัน

4. Option Risk: เกิดจากการที่อัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงไปแล้วทำให้ปริมาณหรือระยะเวลาที่ได้รับกระแสเงินสดจากเครื่องมือทางการเงินที่มี Options แฝงอยู่เปลี่ยนแปลง และส่งผลกระทบในทางลบต่อรายได้หรือมูลค่าทางเศรษฐกิจของสถาบันการเงิน เช่น สถาบันการเงินซื้อหุ้นกู้อายุ 30 ปีที่ผู้ออกตราสารสามารถไถ่ถอนคืนก่อนกำหนดได้ เป็นหุ้นกู้ที่ออกเมื่ออัตราดอกเบี้ยในตลาดเท่ากับร้อยละ 10 จ่ายดอกเบี้ยตามหน้าตั๋ว อัตราร้อยละ 10 หากอัตราดอกเบี้ยในตลาดลดลง

เหลือร้อยละ 8 ผู้ถือหุ้นก็อาจได้ถอนหุ้นคืนก่อนครบกำหนดทำให้กระแสเงินสดที่สถาบันการเงิน คาดว่าจะได้รับเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งส่งผลในทางลบต่อสถาบันการเงิน เนื่องจากต้องนำเงินไปลงทุนใหม่ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าเดิม หรือกรณีสถาบันการเงินให้สินเชื่อซึ่งลูกหนี้สามารถจ่ายคืนเงินกู้ก่อนกำหนดได้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใด ๆ แก่สถาบันการเงิน หรือกรณีสถาบันการเงินรับเงินฝากจากลูกค้าประเภทที่ไม่ได้กำหนดอายุชัดเจนในสัญญา ซึ่งลูกค้าอาจถอนเงินฝากเมื่อใดก็ได้ ในกรณีดังกล่าวเมื่ออัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงอาจทำให้กระแสเงินสดของสถาบันการเงินเปลี่ยนแปลงไป และอาจส่งผลในทางลบต่อสถาบันการเงินได้

ผลกระทบของความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย

การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยอาจทำให้เกิดผลในเชิงลบต่อสถาบันการเงินได้ทั้งในรูปรายได้และมูลค่าทางเศรษฐกิจของสถาบันการเงิน ดังนั้น การวิเคราะห์ผลกระทบของความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยอาจทำได้ 2 มุมมอง ดังนี้

1. มุมมองผลกระทบด้านรายได้ (Earnings Perspective) หมายถึง การวิเคราะห์ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยต่อรายได้สุทธิทางบัญชี (Accrual or Reported Earnings) ของสถาบันการเงิน เป็นการวิเคราะห์ผลกระทบในระยะสั้น ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยที่ใช้กันในหลายสถาบันการเงิน เนื่องจากรายได้ที่ลดลงจากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย อาจส่งผลต่อเสถียรภาพของสถาบันการเงินได้

ในมุมมองผลกระทบด้านรายได้นั้น สถาบันการเงินส่วนใหญ่จะเน้นวิเคราะห์ผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ (ส่วนต่างระหว่างรายได้ดอกเบี้ยรับและรายจ่ายดอกเบี้ย) เป็นหลัก เนื่องจากได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย อย่างไรก็ตาม สถาบันการเงินที่มีรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยหรือรายได้จากค่าธรรมเนียมในสัดส่วนสูง ควรพิจารณาผลกระทบต่อรายได้สุทธิด้วย (ซึ่งรวมผลกระทบทั้งต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ รายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ) เนื่องจากรายได้จากค่าธรรมเนียมบางประเภทขึ้นอยู่กับปริมาณธุรกรรมของสถาบันการเงิน ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยได้ เช่น ค่าธรรมเนียมในการบริหารจัดการด้านสินเชื่อ เป็นต้น

2. มุมมองผลกระทบด้านมูลค่าทางเศรษฐกิจ (Economic Value Perspective) หมายถึง การวิเคราะห์ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจของสินทรัพย์ หนี้สิน และรายการนอกงบดุลของสถาบันการเงิน

มูลค่าทางเศรษฐกิจของรายการทั้งหมดเหล่านี้ หมายถึง มูลค่าปัจจุบันซึ่งคิดลดด้วยอัตราดอกเบี้ยตลาดของกระแสเงินสดรับที่คาดการณ์ของสินทรัพย์ หักลบด้วยกระแสเงินสดจ่ายที่คาดการณ์ของหนี้สิน รวมกับกระแสเงินสดสุทธิที่คาดการณ์ของรายการนอกงบดุล ดังนั้น มุมมองด้านมูลค่าทางเศรษฐกิจของสถาบันการเงิน จึงสะท้อนให้เห็นถึงความอ่อนไหวของมูลค่าส่วนของผู้ถือหุ้น (Net Worth) ของสถาบันการเงินต่อความผันผวนของอัตราดอกเบี้ย ซึ่งเป็นมุมมองที่ครอบคลุมกว่ามุมมองด้านรายได้ เนื่องจากการประเมินผลกระทบในระยะยาวต่อสถาบันการเงิน ในขณะที่มุมมองด้านรายได้จะเป็นการประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อรายได้ในระยะสั้นประมาณ 1-2 ปี

เอกสารแนบ 2

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการของสถาบันการเงินและผู้บริหารระดับสูง

คณะกรรมการของสถาบันการเงิน¹ มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย ดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย ระดับความเสี่ยง และการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงิน
2. อนุมัติโครงสร้างสายงานการบังคับบัญชาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในลักษณะที่มีการถ่วงดุลอำนาจและแยกเป็นอิสระจากกันระหว่างหน่วยงานที่ทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยง และหน่วยงานบริหารความเสี่ยง (Risk Management Unit) ซึ่งทำหน้าที่ระบุ ประเมิน ควบคุม และติดตามความเสี่ยง
3. อนุมัติกลยุทธ์ทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย นโยบายการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย และการควบคุมภายใน รวมถึงการอนุมัตินโยบายการดำเนินธุรกรรมหรือผลิตภัณฑ์ใหม่
4. มอบหมายและดูแลรับผิดชอบให้ผู้บริหารระดับสูงดำเนินการในการระบุ ประเมิน ควบคุม และติดตามความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงิน ให้สอดคล้องกับขอบเขต ปริมาณ และความซับซ้อนของธุรกรรมและผลิตภัณฑ์ ตลอดจนจัดสรรทรัพยากรอย่างเพียงพอและเหมาะสมต่อการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงิน
5. อนุมัติเพดานความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยหรือระดับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินยอมรับได้
6. ประเมินความสามารถในการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยของผู้บริหารระดับสูงให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ โดยต้องได้รับข้อมูลที่เพียงพอ เหมาะสมและทันต่อสถานการณ์

¹ หรือคณะกรรมการอื่นที่ได้รับมอบหมายในกรณีสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

7. ทบทวนนโยบายการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงิน รวมถึงกลยุทธ์ทางธุรกิจที่ส่งผลต่อระดับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงินเป็นระยะ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ผู้บริหารระดับสูง มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย ดังต่อไปนี้

1. ดูแลให้มีการจัดทำกลยุทธ์ทางธุรกิจและนโยบายการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยเสนอต่อคณะกรรมการของสถาบันการเงินเพื่ออนุมัติ และนำนโยบายที่ได้รับไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและทั่วถึงภายในสถาบันการเงิน รวมทั้งมีการทบทวนนโยบายดังกล่าวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นระยะ ๆ
2. กำหนดโครงสร้างของสายงานการบังคับบัญชาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม รวมถึงการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานภายใต้สายการบังคับบัญชานั้นอย่างชัดเจน
3. กำหนดให้มีระบบการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม ซึ่งครอบคลุมถึงการกำหนดขั้นตอนและวิธีการในการระบุ ประเมิน ควบคุม ติดตาม และรายงานความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย
4. ติดตามดูแลให้การปฏิบัติตามนโยบายการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยและการควบคุมภายใน รวมถึงการสอบทานระบบการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
5. กำหนดระดับเพดานความเสี่ยง (Risk Limit) เพื่อเสนอคณะกรรมการของสถาบันการเงินอนุมัติ
6. ประเมินความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับสถาบันการเงิน ซึ่งมีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงปัจจัยความเสี่ยงด้านตลาดและปัจจัยเสี่ยงอื่น ๆ ที่สำคัญทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติ โดยต้องได้รับข้อมูลที่เพียงพอ เหมาะสมและทันต่อสถานการณ์
7. อนุมัติการทำธุรกรรมหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ของสถาบันการเงิน รวมถึงการกำหนดวัตถุประสงค์และขั้นตอนการประกอบธุรกรรม ให้สอดคล้องกับนโยบายที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการของสถาบันการเงิน
8. ประชุมหารือร่วมกับคณะกรรมการของสถาบันการเงิน และเจ้าหน้าที่บริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการบริหารความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ

9. จัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจทางด้านเทคนิค การเงิน และธุรกิจที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอในการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยและการควบคุมภายใน

เอกสารแนบ 3

นโยบายการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เหมาะสม

นโยบายในการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมควรมีลักษณะและรายละเอียดครอบคลุมในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. มีความชัดเจนและสอดคล้องกับขอบเขต ปริมาณ และความซับซ้อนของธุรกรรมของสถาบันการเงิน
2. ระบุถึงเพดานความเสี่ยง (Risk Limits) ขั้นตอนการปฏิบัติงานและการอนุมัติการทำธุรกรรมต่าง ๆ รวมถึงแนวปฏิบัติและการอนุมัติสำหรับกรณีการทำธุรกรรมที่เกินกว่าเพดานความเสี่ยง
3. ระบุถึงสายงานการบังคับบัญชาของแต่ละหน่วยงานแยกจากกันอย่างชัดเจน โดยกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานที่ทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยง และหน่วยงานบริหารความเสี่ยง (Risk Management Unit) รวมถึงแนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติที่จะไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflict of Interests)
4. กำหนดแนวทางการประกอบธุรกรรมที่ชัดเจน รวมถึงกลยุทธ์ในการทำกำไรและการป้องกันความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง ประเภทของเครื่องมือทางการเงินที่สถาบันการเงินอนุญาตให้ถือครอง พร้อมทั้งวัตถุประสงค์โดยชัดเจนของการถือครองเครื่องมือทางการเงินนั้น
5. กำหนดกระบวนการในการควบคุมภายใน ในการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย รวมถึงอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบของหน่วยงานที่ทำหน้าที่สอบทานการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย
6. ระบุถึงการทำธุรกรรมหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย ซึ่งมีรายละเอียดครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังนี้
 - 6.1 ลักษณะของผลิตภัณฑ์และกลยุทธ์ในการทำธุรกรรม
 - 6.2 การจัดสรรทรัพยากรที่ใช้ในการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยสำหรับผลิตภัณฑ์และธุรกรรมใหม่
 - 6.3 ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์หรือธุรกรรมใหม่

6.4 แนวปฏิบัติในการประเมิน ติดตาม ควบคุมความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์ หรือธุรกรรมใหม่

6.5 ผลการประชุมหารือระหว่างสายงานที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น สายงานด้านกฎหมาย สายงานการบัญชี สายงานบริหารความเสี่ยง และสายงานอื่น ๆ ก่อนที่จะ เริ่มทำผลิตภัณฑ์หรือธุรกรรมใหม่

6.6 ผลการติดตามและการประเมินภายหลังจากที่มีการทำธุรกรรมใหม่ เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการบริหารความเสี่ยงต่อไปในอนาคต

7. สถาบันการเงินต้องมีการทบทวนและสอบทานนโยบายการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยเป็นประจำ รวมถึงการปรับปรุงนโยบายให้เหมาะสมกับขอบเขต ปริมาณ ความซับซ้อนของธุรกรรม และภาวะตลาดที่อาจเปลี่ยนแปลงไป

เอกสารแนบ 4

ระบบและเครื่องมือในการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย

1. ระบบในการประเมินความเสี่ยงของสถาบันการเงิน ควรมีลักษณะ ดังนี้

1.1 สามารถประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยทุกประเภทที่มีนัยสำคัญของฐานะด้านสินทรัพย์ หนี้สิน และรายการนอกงบดุลอื่น ๆ

1.2 สอดคล้องกับหลักการทางด้านการเงิน และ/หรือ เทคนิคการประเมินความเสี่ยงที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไป

1.3 มีการจัดทำรายละเอียดสมมติฐาน ตัวแปรต่าง ๆ รวมทั้งวิธีการหรือกระบวนการทำงานของระบบอย่างชัดเจนและเป็นลายลักษณ์อักษร

2. สถาบันการเงินอาจใช้ระบบประเมินหรือบริหารความเสี่ยงที่แตกต่างกันสำหรับธุรกรรมที่แตกต่างกันได้ เช่น สถาบันการเงินอาจใช้ Value at Risk สำหรับฐานะในบัญชีเพื่อการค้า และใช้ Repricing Gap หรือ Simulation สำหรับฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคาร เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารของสถาบันการเงินต้องเข้าใจในภาพรวมของความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยที่เกิดจากผลิตภัณฑ์และสายงานธุรกิจต่าง ๆ ของสถาบันการเงิน

3. เครื่องมือในการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยมีหลายวิธี เริ่มตั้งแต่ Static Repricing Gap ซึ่งมีการคำนวณอย่างง่าย และ Static Simulations ที่ประเมินผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยจากสถานการณ์จำลองต่าง ๆ โดยใช้ข้อมูลฐานะที่สถาบันการเงินถือครองในปัจจุบันไปจนถึงเทคนิคที่มีความซับซ้อนสูง เช่น Dynamic Modeling ซึ่งสามารถสะท้อนผลกระทบที่เกิดจากธุรกรรมและผลิตภัณฑ์ใหม่ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต การเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจ และการตัดสินใจต่าง ๆ ของสถาบันการเงิน รวมทั้งสามารถสะท้อนผลจาก Embedded และ Explicit Options ได้ดียิ่งขึ้น

ทั้งนี้ เครื่องมือประเภทต่าง ๆ ที่ใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยตามเอกสารแนบ 4.1

เครื่องมือประเภทต่าง ๆ ที่ใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย

การประเมินความเสี่ยงโดยวิธี Static Repricing Gap

1. เทคนิคที่ง่ายที่สุดในการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงิน คือ **Static Repricing Gap** ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการประเมินผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยต่อการเปลี่ยนแปลงของรายได้และมูลค่าทางเศรษฐกิจของสถาบันการเงิน โดยเมื่อนำมาใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยต่อรายได้ จะเรียกว่า **Repricing Gap Analysis** โดยวิธีนี้จัดเป็นวิธีแรกที่ได้รับการพัฒนาเพื่อประเมินระดับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงิน และเป็นที่ยอมรับใช้กันอย่างแพร่หลายโดยสถาบันการเงินหลายแห่ง อย่างไรก็ตาม สถาบันการเงินบางแห่งอาจพัฒนาเทคนิคดังกล่าวให้มีความถูกต้องยิ่งขึ้น โดยประยุกต์ใช้หลักการ Duration กับตาราง Repricing Gap เพื่อประเมินผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจด้วย ซึ่งแนวทางนี้อาจเรียกว่า **Duration-based Gap**

2. เทคนิค **Static Repricing Gap** ทำโดยการบันทึกรายการสินทรัพย์ หนี้สิน และฐานะนอกงบดุลที่อ่อนไหวต่ออัตราดอกเบี้ย ลงในตารางที่ประกอบด้วยช่วงเวลาต่าง ๆ (Time Bands) ตามอายุคงเหลือจนถึงวันครบกำหนด (กรณีอัตราดอกเบี้ยคงที่) หรือระยะเวลาคงเหลือที่จะปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไป (กรณีอัตราดอกเบี้ยลอยตัว) โดยทั่วไปอาจเรียกว่า **Gap Analysis** โดยขนาดของ Gap ในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ คำนวณได้จากสินทรัพย์หักด้วยหนี้สิน รวมกับรายการนอกงบดุลสุทธิภายในช่วงเวลานั้น ๆ และ Gap ในแต่ละช่วงเวลาสามารถถูกนำมาคูณด้วยการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยโดยสมมติ เพื่อให้ได้ค่าประมาณการเปลี่ยนแปลงของรายได้ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยดังกล่าว ซึ่งสามารถใช้เป็นตัวบ่งชี้ระดับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยประเภท Repricing Risk ได้ โดยที่ขนาดของการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยที่ใช้ในการวิเคราะห์สามารถอ้างอิงจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ข้อมูลในอดีต แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และการตัดสินใจของผู้บริหารของสถาบันการเงิน เป็นต้น

3. ในการออกแบบระบบการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย สถาบันการเงินควรแน่ใจว่ารายละเอียดของฐานะที่มีความอ่อนไหวต่ออัตราดอกเบี้ย สอดคล้องกับความซับซ้อนของเครื่องมือที่ใช้ เนื่องจากความแม่นยำของเครื่องมือประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยแต่ละประเภท เช่น Repricing Gap ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับจำนวนของช่วงเวลา (Time bands) การรวมกันของ

ฐานะหรือกระแสเงินสดให้อยู่ในช่วงเวลาเดียวกันที่กว้างเกินไปจะทำให้ความแม่นยำในการประเมินลดลงได้ ในทางปฏิบัติสถาบันการเงินต้องประเมินความมีนัยสำคัญของความแม่นยำที่ลดลงจากการกำหนดความกว้างของช่วงเวลาหนึ่ง เทียบกับความยากง่ายในการประเมินด้วย

4. สำหรับสินทรัพย์หรือหนี้สินที่ไม่มีระยะเวลาการปรับอัตราดอกเบี้ยที่แน่นอน เช่น เงินฝากกระแสรายวัน และเงินฝากออมทรัพย์ รวมทั้งรายการที่มีอายุคงเหลือที่แท้จริงแตกต่างจากอายุคงเหลือตามสัญญา เช่น สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยที่ให้สิทธิแก่ผู้กู้ในการจ่ายคืนก่อนครบกำหนด (Prepayment) โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม ดอกเบี้ย หรือค่าใช้จ่ายอื่นใดเพิ่มเติมให้แก่สถาบันการเงิน เป็นต้น ควรบันทึกลงในช่วงเวลาที่สุดคล้อยกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงมากที่สุด โดยขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจ ประสบการณ์ในอดีต และข้อมูลสถิติของแต่ละสถาบันการเงิน

5. Repricing Gap ด้านลบ หรือ Liability-Sensitive Gap ในแต่ละช่วงเวลาจะเกิดขึ้นเมื่อผลต่างของสินทรัพย์ที่อ่อนไหวต่ออัตราดอกเบี้ยและหนี้สินที่อ่อนไหวต่ออัตราดอกเบี้ยรวมกับฐานะสุทธิของรายการนอกงบดุล ในช่วงเวลานั้น ๆ มีค่าเป็นลบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยในตลาดมีแนวโน้มทำให้รายได้ดอกเบี้ยสุทธิของสถาบันการเงินลดลงในทางตรงข้าม Repricing Gap ด้านบวก หรือ Asset-sensitive Gap จะสะท้อนให้เห็นว่า การเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยในตลาดมีแนวโน้มทำให้รายได้ดอกเบี้ยสุทธิของสถาบันการเงินเพิ่มขึ้นด้วย

6. แม้ว่า Repricing Gap Analysis จะเป็นเทคนิคที่ได้รับความนิยมในการประเมินระดับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยเนื่องจากเป็นวิธีที่ง่าย แต่โดยทั่วไปวิธีนี้ยังมีข้อจำกัด ดังนี้

6.1 ไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างของระยะเวลาคงเหลือก่อนปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไปของแต่ละฐานะที่บันทึกในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ กล่าวคือ ทุกฐานะในช่วงเวลานั้น จะถูกสมมติให้ครบกำหนดหรือต้องปรับอัตราดอกเบี้ยในเวลาเดียวกัน ดังนั้น หากสถาบันการเงินใช้ช่วงเวลาที่กว้างมากเกินไป ระดับความเสี่ยงที่คำนวณได้จะมีโอกาสคลาดเคลื่อนมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งการแก้ไขปัญหานี้อาจทำได้โดยการแบ่งช่วงเวลาที่มีการกระจุกตัวของฐานะให้ละเอียดขึ้น

6.2 ไม่ได้พิจารณาความแตกต่างของปริมาณการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยแต่ละประเภทที่อาจเกิดขึ้นได้เมื่ออัตราดอกเบี้ยในตลาดเปลี่ยนแปลงไป (Basis Risk)

6.3 ไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบต่อรายได้ที่อาจเกิดจาก Option Risk เช่น ระยะเวลาชำระคืนหนี้ที่อาจแตกต่างจากที่กำหนดไว้ในสัญญา เมื่ออัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงไป เป็นต้น

6.4 ไม่ได้สะท้อนผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยต่อรายได้และค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย ซึ่งอาจเป็นส่วนประกอบสำคัญของรายได้สุทธิของสถาบันการเงินได้

6.5 เทคนิคการวิเคราะห์ที่ใช้ Repricing Gap Analysis เป็นเพียงวิธีอย่างหยาบในการประเมินผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของสถาบันการเงินที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยที่สมมติขึ้น

การประเมินความเสี่ยงโดยวิธี Duration-based Gap

1. ตาราง Static Repricing Gap อาจใช้ประเมินผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ในเบื้องต้น โดยการกำหนดน้ำหนักความอ่อนไหว (Duration-based Weight) ให้ในแต่ละช่วงเวลา และใช้คูณกับ Gap และการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในช่วงเวลานั้น ๆ เพื่อให้ได้ Duration Weighted Gap ซึ่งเมื่อนำมารวมกันในทุกช่วงเวลาจะได้ค่าประมาณการเบื้องต้นของการเปลี่ยนแปลงมูลค่าทางเศรษฐกิจของสถาบันการเงินที่อาจเกิดขึ้นเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยที่สมมติขึ้น

2. โดยทั่วไปน้ำหนักความอ่อนไหวในแต่ละช่วงเวลา สามารถประมาณได้จากผลคูณของค่าเฉลี่ย Duration¹ (ซึ่งสะท้อนร้อยละของการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าทางเศรษฐกิจของฐานะต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในขนาดที่ไม่มาก) ของฐานะต่าง ๆ ที่อยู่ในช่วงเวลาเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในช่วงเวลานั้น แต่ในบางกรณี อาจให้น้ำหนักที่แตกต่างกันสำหรับฐานะด้านสินทรัพย์และฐานะด้านหนี้สินที่อยู่ในช่วงเวลาเดียวกันได้ เพื่อให้สะท้อนความแตกต่างของอัตราดอกเบี้ยและอายุคงเหลือของฐานะเหล่านั้น นอกจากนี้ อาจกำหนดให้สมมติฐานการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในแต่ละช่วงเวลาแตกต่างกันได้ด้วย เพื่อให้สะท้อนความ

¹ หลักการ Duration ได้มีการปรับไปใช้ในรูปแบบที่สำคัญ 2 รูปแบบ คือ 1) **Modified Duration** คือ ค่าความยืดหยุ่น (Elasticity) ซึ่งเท่ากับ ค่า Duration ปกติหารด้วย $1+r$ โดย r หมายถึง ระดับอัตราดอกเบี้ยในตลาด ดังนั้น ค่าดังกล่าวจะแสดงให้เห็นถึงร้อยละของการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าทางเศรษฐกิจของฐานะหนึ่งต่อร้อยละของการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ซึ่งอยู่ภายใต้สมมติฐาน 1) การเปลี่ยนแปลงของมูลค่ามีความสัมพันธ์แบบเส้นตรงกับการเปลี่ยนแปลงในระดับของอัตราดอกเบี้ย และ 2) ระยะเวลาของกระแสเงินสดรับ (Timing of Payments) คงที่ และ 2) **Effective Duration** เป็นการผ่อนคลายสมมติฐานดังกล่าว จึงเป็นค่าประมาณการความอ่อนไหวของมูลค่าของฐานะต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในกรณีที่มี Embedded Options

แตกต่างในค่าความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยในแต่ละช่วงเวลาบนเส้นอัตราผลตอบแทน (Yield Curve)

3. สถาบันการเงินอาจคำนวณหาหน้าหนักความอ่อนไหวที่มีความละเอียดและถูกต้องมากขึ้น โดยการคำนวณค่า Duration สำหรับสินทรัพย์ หนี้สิน และรายการนอกงบดุลในแต่ละรายการ ซึ่งวิธีนี้จะแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นเนื่องจากการรวมฐานะหรือกระแสเงินเข้าด้วยกันในช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อคำนวณค่า Duration เฉลี่ยของช่วงเวลานั้น นอกจากนี้ สถาบันการเงินอาจพิจารณาใช้ค่า Effective Duration แทนค่า Modified Duration ซึ่งสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าฐานะและการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยแบบที่ไม่เป็นเส้นตรงได้ดีกว่า

การประเมินความเสี่ยงโดยวิธีจำลองสถานการณ์ (Simulation Approaches)

1. สถาบันการเงินที่ถือครองฐานะที่เป็นเครื่องมือทางการเงินที่ซับซ้อน หรือมีแหล่งที่มาของความเสี่ยงนอกเหนือจาก Repricing Risk ในสัดส่วนที่มีนัยสำคัญ ควรใช้เครื่องมือประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยที่ซับซ้อนมากขึ้นกว่าการใช้วิธี Static Repricing Gap เช่น เทคนิคการจำลองสถานการณ์ (Simulations) เป็นต้น ซึ่งเทคนิคนี้เป็นการประเมินในรายละเอียดของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยต่อรายได้และมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยการจำลองสถานการณ์ทิศทางและขนาดของการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยในอนาคตและผลกระทบที่มีต่อกระแสเงินสด

2. วิธี Static Simulations² เป็นวิธีที่ประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยเฉพาะผลกระทบที่เกิดจากกระแสเงินสดจากฐานะปัจจุบันของสถาบันการเงินเท่านั้น สำหรับการประเมินผลกระทบต่อรายได้ วิธีนี้จะประมาณการกระแสเงินสดและรายได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่งภายใต้สถานการณ์จำลองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยมากกว่า 1 กรณี โดยทั่วไปแล้วจะครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงความชันและรูปร่างของเส้นอัตราผลตอบแทน และการเปลี่ยนแปลง Spread ระหว่างอัตราดอกเบี้ยประเภทต่าง ๆ ด้วย สำหรับการประเมินผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจภายใต้วิธีนี้สามารถทำได้โดยการประมาณการกระแสเงินสดที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตลอดช่วงอายุทั้งหมดของฐานะที่สถาบันการเงินถือครอง แล้วคิดลดกลับมาเป็นมูลค่าปัจจุบัน

² วิธี Duration Gap ที่ได้อธิบายไปแล้วข้างต้นจัดว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของวิธี Static EVE Simulation แบบง่ายด้วย

3. เทคนิค Static Simulation บางประเภทอาจปรับปรุงเพิ่มเติมจากการวิเคราะห์แบบง่ายที่อ้างอิงตาราง Static Repricing Gap โดยอาจแยกรายละเอียดของประเภทฐานะต่าง ๆ ทั้งในและนอกงบดุลให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถรวมสมมติฐานที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับการจ่ายชำระดอกเบี้ยและเงินต้น รวมทั้งผลกระทบต่อรายได้และค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยเข้าไว้ในการประเมินได้ด้วย

4. วิธี **Dynamic Simulation** เป็นเทคนิคที่มีความซับซ้อนมากขึ้นกว่าวิธี Static Simulation โดยมีแนวทางการวิเคราะห์ผลกระทบต่อรายได้และมูลค่าทางเศรษฐกิจที่คล้ายกับวิธี Static Simulation แต่มีการสร้างสมมติฐานที่มีความละเอียดมากขึ้นเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ย และการเปลี่ยนแปลงในกิจกรรมทางธุรกิจของสถาบันการเงินที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตได้เพิ่มเติมจากฐานะปัจจุบัน ดังนั้น จึงสามารถสะท้อนผลการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง (Dynamic Interaction) ของกระแสเงินสดกับอัตราดอกเบี้ยได้ โดยแบบจำลองอาจครอบคลุมสมมติฐาน ดังนี้

4.1 กลยุทธ์ของสถาบันการเงินในเรื่องการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินกำหนดได้ในอนาคต เช่น การกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ เป็นต้น

4.2 พฤติกรรมของลูกค้าที่อาจเกิดขึ้น (Behavior of Customers) จากฐานะที่มี Embedded Options และ/หรือ Explicit Options ต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมการเบิกถอนเงินจากบัญชีเงินฝากออมทรัพย์และกระแสรายวันที่ไม่กำหนดอายุคงเหลือชัดเจน การชำระคืนหนี้ก่อนกำหนดการเปลี่ยนกระแสเงินสดที่เกิดจาก Embedded Options เป็นต้น และ

4.3 การประกอบธุรกรรมหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีแนวโน้ม เช่น การปล่อยสินเชื่อใหม่ หรือการทำธุรกิจประเภทใหม่ เป็นต้น

5. สำหรับสถาบันการเงินที่ถือครองฐานะที่อ้างอิงอัตราดอกเบี้ยในหลายสกุลเงินตราต่างประเทศที่มีนัยสำคัญ และมีความพร้อมในด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ รวมทั้งมีระบบประเมินความเสี่ยงที่มีความซับซ้อนเพียงพอ อาจเลือกที่จะรวมฐานะในหลายสกุลเงินเข้าด้วยกันในระบบประเมินความเสี่ยง โดยใช้สมมติฐานเกี่ยวกับค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างอัตราดอกเบี้ยในสกุลเงินต่าง ๆ ทั้งนี้ สถาบันการเงินที่เลือกใช้สมมติฐานของค่าสหสัมพันธ์ในการรวมฐานะความเสี่ยงดังกล่าวเข้าด้วยกันต้องทบทวนความถูกต้องเหมาะสมของสมมติฐานดังกล่าวเป็นประจําอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งต้องประเมินระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นหากเกิดสถานการณ์ที่ทำให้ค่าสหสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้

แนวทางการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยโดยวิธี Repricing Gap

สำหรับสถาบันการเงินที่ประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยโดยวิธี Repricing Gap ให้ปฏิบัติตามแนวทางขั้นต่ำที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ดังต่อไปนี้ ซึ่งยังไม่มีการปรับปรุงพฤติกรรมของรายการที่อาจมีอายุคงเหลือหรือระยะเวลากำหนดอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไปแตกต่างจากที่กำหนดในสัญญา เช่น การชำระหนี้คืนก่อนกำหนดของลูกค้า เงินฝากที่ไม่มีอายุคงเหลือตามสัญญาที่ชัดเจน และหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ เป็นต้น

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย

การประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในรูปผลกระทบต่อรายได้ ด้วยวิธี Repricing Gap สามารถแบ่งได้เป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. บันทึกรายการสินทรัพย์ หนี้สิน และรายการนอกงบดุล เฉพาะฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคาร ซึ่งยังไม่มีการปรับปรุงพฤติกรรมของรายการที่ไม่มีอายุคงเหลือตามสัญญาที่ชัดเจน และการชำระคืนหนี้ก่อนกำหนด ในตาราง Repricing Gap ในช่วงเวลาต่าง ๆ ซึ่งอย่างน้อยต้องแบ่งช่วงเวลาเป็นรายไตรมาสในระยะ 1-2 ปีแรก ตามแนวทางที่ ธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนดข้างล่างนี้
2. กำหนดฐานะสุทธิ (Gap) ในแต่ละช่วงเวลาโดยการหักลบฐานะด้านสินทรัพย์ หนี้สินและฐานะสุทธิของรายการนอกงบดุลในแต่ละช่วงเวลา
3. กำหนดฐานะสุทธิสะสม (Cumulative Gap) ในแต่ละช่วงเวลาโดยการนำฐานะสุทธิในแต่ละช่วงเวลามาวกฐานะสุทธิในช่วงเวลาก่อนหน้า
4. ประเมินผลกระทบต่อรายได้จากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ภายใตสมมติฐานการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย เช่น เพิ่มขึ้น 100 Basis Points ที่ทำกันตลอดเส้นอัตราผลตอบแทน (Parallel Shift in the Yield Curve) ภายในช่วงเวลา 1 ปี โดยคำนวณจากค่าผลคูณระหว่าง 1) ฐานะสุทธิ (Gap) ในแต่ละช่วงเวลา และ 2) สมมติฐานการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย เช่น 0.01 และ 3) สัดส่วนต่อปีของระยะเวลาคงเหลือจากกึ่งกลางของแต่ละช่วงเวลาจนถึง 1 ปี ที่ยังคงได้รับผลของความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย (Proportion of 1 Year Time Remaining in Effect) เช่น ช่วงเวลา 0-1 เดือน จุดกึ่งกลางคือเวลาที่ 0.5 เดือน ดังนั้น สัดส่วนต่อปีของเวลาที่ฐานะ

สุทธิในช่วงเวลา 0-1 เดือน จะได้รับผลกระทบเมื่ออัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงไป เท่ากับ $(12-0.5)/12$ เท่ากับ 0.958

5. ประเมินระดับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในบัญชีเพื่อการธนาคารทั้งหมด เท่ากับผลรวมของผลกระทบต่อรายได้จากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในช่วงระยะเวลา 1 ปี ที่ได้จากขั้นตอนที่ 4 ของทุกสกุลเงิน

6. เปรียบเทียบระดับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในบัญชีเพื่อการธนาคารทั้งหมด ที่ประเมินได้จากขั้นตอนที่ 5 กับประมาณการรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของสถาบันการเงิน ใน 1 ปี ข้างหน้า

ทั้งนี้ สถาบันการเงินอาจพิจารณาประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในรูปผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ ตามวิธี Duration-based Gap โดยใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามแนวทางของ BIS¹ ในระยะแรก โดยสามารถดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. บันทึกรายการสินทรัพย์ หนี้สิน และรายการนอกงบดุล ในตาราง Repricing Gap ในช่วงเวลาต่าง ๆ ตามแนวทางที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดข้างล่างนี้
2. กำหนดฐานะสุทธิ (Gap) ในแต่ละช่วงเวลาโดยการหักลบฐานะด้านสินทรัพย์ หนี้สินและฐานะสุทธิของรายการนอกงบดุลในแต่ละช่วงเวลา
3. ฐานสุทธิในแต่ละช่วงเวลาด้วยน้ำหนักความเสี่ยง (Duration-based Weight) ของแต่ละช่วงเวลา (ตารางที่ 1) ที่สะท้อนความอ่อนไหวของฐานะในแต่ละช่วงเวลาต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย เช่น เพิ่มขึ้น 100 Basis Points ที่เท่ากันตลอดเส้นอัตราผลตอบแทน (Parallel Shift in the Yield Curve)
4. รวมผลลัพธ์สุทธิที่เกิดจากการหักลบกันของผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ ในแต่ละช่วงเวลา เพื่อให้ได้ผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจทุกช่วงเวลาในแต่ละสกุลเงิน
5. รวมผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจในตารางรายสกุลเงินเข้าด้วยกัน เพื่อให้ได้ผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจรวมทุกสกุลเงิน

¹ อ้างอิงจาก Principles for the Management and Supervision of Interest Rate Risk, July 2004 ของ Bank for International Settlements (BIS)

6. เปรียบเทียบมูลค่าฐานะสุทธิตามความเสี่ยงในบัญชีเพื่อการธนาคารทั้งหมดกับ
เงินกองทุนของสถาบันการเงิน เพื่อประเมินระดับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในบัญชีเพื่อการ
ธนาคาร

ตารางที่ 1					
มูลค่าฐานะสุทธิถ่วงน้ำหนัก					
ฐานะสุทธิ ในแต่ละช่วงเวลา	ช่วงเวลา	กึ่งกลางของ ช่วงเวลา	Proxy of modified duration ^{1/}	อัตราดอกเบี้ยที่ เปลี่ยนแปลง	น้ำหนัก ความเสี่ยง
	0-1 เดือน	0.5 เดือน	0.04 ปี	100 bps	0.04%
	มากกว่า 1-3 เดือน	2 เดือน	0.16 ปี	100 bps	0.16%
	มากกว่า 3-6 เดือน	4.5 เดือน	0.36 ปี	100 bps	0.36%
	มากกว่า 6-12 เดือน	9 เดือน	0.71 ปี	100 bps	0.71%
	มากกว่า 1-2 ปี	1.5 ปี	1.38 ปี	100 bps	1.38%
	มากกว่า 2-3 ปี	2.5 ปี	2.25 ปี	100 bps	2.25%
	มากกว่า 3-4 ปี	3.5 ปี	3.07 ปี	100 bps	3.07%
	มากกว่า 4-5 ปี	4.5 ปี	3.85 ปี	100 bps	3.85%
	มากกว่า 5-7 ปี	6 ปี	5.08 ปี	100 bps	5.08%
	มากกว่า 7-10 ปี	8.5 ปี	6.63 ปี	100 bps	6.63%
	มากกว่า 10-15 ปี	12.5 ปี	8.92 ปี	100 bps	8.92%
	มากกว่า 15-20 ปี	17.5 ปี	11.21 ปี	100 bps	11.21%
	มากกว่า 20 ปี	22.5 ปี	13.01 ปี	100 bps	13.01%

^{1/} ค่า Modified duration ของฐานะสุทธิในแต่ละช่วงเวลาประมาณการจากกึ่งกลางของแต่ละช่วงเวลา ภายใต้สมมติฐาน
ผลตอบแทนที่ร้อยละ 5 ตามแนวทางของ BIS

แนวทางทั่วไปในการบันทึกรายการ

1. รายการที่นำมาบันทึกในช่วงเวลาต่าง ๆ ในตาราง Repricing Gap ได้แก่ รายการสินทรัพย์ หนี้สิน และรายการนอกงบดุลที่อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย (Rate-sensitive Items) ซึ่งหมายถึงทั้งรายการที่มีอัตราดอกเบี้ยกำหนดไว้ (Interest Rate Bearing Items) และรายการที่ไม่มีอัตราดอกเบี้ยกำหนดไว้ (Non-interest Bearing Items) แต่อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย เช่น เครื่องมือทางการเงินที่ขายในราคาส่วนลด ได้แก่ Zero-coupon Bonds เป็นต้น สำหรับรายการสินทรัพย์ หนี้สิน และรายการนอกงบดุลที่ไม่อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive”

2. สำหรับรายการในงบดุล ให้บันทึกรายการในตาราง Repricing Gap โดยใช้มูลค่าตามบัญชี (Book Value) ณ วันสิ้นเดือน เป็นสกุลเงินบาท

3. สำหรับรายการนอกงบดุลที่เป็นอนุพันธ์ทางการเงิน ให้บันทึกรายการเป็น 2 รายการ คือ ฐานะ Long และ Short (The Two Legs Approach) ซึ่งเป็นการแยกรายการพื้นฐานของอนุพันธ์ทางการเงิน โดยให้แปลงอนุพันธ์ทางการเงินมาเป็นฐานะในตราสารอ้างอิงนั้นก่อน และบันทึกรายการโดยใช้ 1) จำนวนเงินที่ระบุในตราสารอ้างอิงนั้น ๆ (Principal Value of the Underlying) กรณีที่มีตราสารอ้างอิง (ยกเว้น Option ให้ดูข้อ 21) หรือ 2) จำนวนเงินที่ใช้อ้างอิงในสัญญา (Principal Amount of the Notional Underlying) กรณีที่ไม่มีตราสารอ้างอิง เช่น Interest Rate Swap, FX Forward/Swap, Cross Currency Swap เป็นต้น โดยสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศ และสัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยระหว่างสองสกุลเงิน ให้บันทึกแยกเป็นหนึ่งรายการในแต่ละสกุลเงินที่เกี่ยวข้อง ขณะที่สัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยภายใต้สกุลเงินเดียวกัน ให้บันทึก 2 รายการ ได้แก่ ฐานะ Long และ ฐานะ Short ในสกุลเงินเดียวกัน

4. สำหรับสถาบันการเงินที่มีฐานะที่เกี่ยวข้องกับอัตราดอกเบี้ยสกุลเงินต่างประเทศ ในสัดส่วนที่สถาบันการเงินพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความสำคัญ พร้อมทั้งสามารถอธิบายเหตุผลและมีเอกสารสนับสนุนแก่ผู้ตรวจสอบของธนาคารแห่งประเทศไทยได้ ให้จัดทำตาราง Repricing Gap แยกเป็นรายสกุลเงิน และบันทึกด้วยจำนวนที่เทียบเท่าสกุลเงินบาท โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนตามที่กำหนดในสัญญา หรือหากไม่ได้กำหนดอัตราแลกเปลี่ยน ให้ใช้อัตราแลกเปลี่ยนในวันที่รายงาน

5. รายการสินทรัพย์และหนี้สินที่มีอัตราดอกเบี้ยกำหนดไว้ (Interest Bearing Assets and Liabilities) นั้น ให้บันทึกในตาราง Repricing Gap แยกต่างหากแยกตามประเภทของอัตราดอกเบี้ยที่กำหนด แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

5.1 รายการที่มีอัตราดอกเบี้ยคงที่ (Fixed Rate Items) หมายถึง รายการสินทรัพย์ และหนี้สินที่มีอัตราดอกเบี้ยคงที่ สำหรับกรณีอัตราดอกเบี้ยคงที่ตลอดอายุสัญญา เช่น พันธบัตรที่กำหนดอัตราดอกเบี้ยคงที่ เงินฝากประจำ เป็นต้น ให้บันทึกรายการในช่วงเวลาตามอายุคงเหลือจนถึงวันที่ครบกำหนด และสำหรับกรณีอัตราดอกเบี้ยคงที่ในระยะเวลาหนึ่งและลอยตัวในระยะเวลาถัดไป ให้บันทึกในช่วงเวลาตามระยะเวลาที่จะปรับเป็นอัตราดอกเบี้ยลอยตัว เช่น เงินให้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยอัตราดอกเบี้ยคงที่ใน 3 ปีแรก หลังจากนั้นอัตราดอกเบี้ยลอยตัวเท่ากับ MLR ให้บันทึกในช่วงเวลา 2-3 ปี

5.2 รายการที่มีอัตราดอกเบี้ยลอยตัว (Floating Rate Items) หมายถึง สินทรัพย์ และหนี้สินที่อัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงได้ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

(1) รายการที่มีอัตราดอกเบี้ยลอยตัว (Variable Rate Items) หมายถึง รายการสินทรัพย์และหนี้สินที่อัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงตามดุลยพินิจของคู่ค้า (Discretion of the Counterparty) หรือตามอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง (Reference Rates) เช่น LIBOR ตัวอย่างเช่น Floating Rate Notes ที่อัตราดอกเบี้ยมักถูกกำหนดให้เปลี่ยนแปลงตาม LIBOR เงินกู้ยืมที่อัตราดอกเบี้ยกำหนดจาก LIBOR เป็นต้น ให้บันทึกรายการในช่วงเวลาตามระยะเวลาคงเหลือก่อนที่จะปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไป โดยมีสมมติฐานว่าอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงจะปรับทันทีหลังจากวันที่รายงาน และให้รายงานตามอายุคงเหลือของสินทรัพย์หรือหนี้สินกรณีอายุคงเหลือน้อยกว่าวันที่จะปรับอัตราดอกเบี้ยเป็นครั้งสุดท้าย

(2) รายการที่มีอัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงิน สามารถเปลี่ยนแปลงได้ (Managed Rate Items) หมายถึง รายการสินทรัพย์และหนี้สินที่มีอัตราดอกเบี้ยลอยตัวและไม่ได้กำหนดวันที่จะปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไปที่แน่นอน แต่การปรับอัตราดอกเบี้ยจะขึ้นอยู่กับดุลยพินิจและกลยุทธ์ของแต่ละสถาบันการเงิน เช่น สินเชื่อที่กำหนดอัตราดอกเบี้ยเท่ากับ $MLR + Spread$ เป็นต้น ให้บันทึกรายการในช่วงเวลาตามระยะเวลาคงเหลือก่อนที่สถาบันการเงินคาดว่าจะปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไป ภายหลังจากอัตราดอกเบี้ยตลาดหรืออัตราดอกเบี้ยอ้างอิงเปลี่ยนแปลง โดยมีสมมติฐานว่าอัตราดอกเบี้ยตลาดหรืออัตราดอกเบี้ยอ้างอิงจะปรับทันทีหลังจากวันที่รายงาน ทั้งนี้สถาบันการเงินสามารถอธิบายเหตุผลประกอบสมมติฐานเกี่ยวกับระยะเวลาที่จะปรับอัตราดอกเบี้ย เพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถตรวจสอบได้ เช่น หากในอดีตที่ผ่านมา สถาบันการเงินปรับอัตราดอกเบี้ยทุก 3 เดือน ให้บันทึกรายการในช่วงเวลา 1-3 เดือน หรือหากสถาบันการเงินปรับอัตราดอกเบี้ยภายหลังจากอัตราดอกเบี้ยตลาดเปลี่ยนแปลงแล้ว 1 เดือน ให้บันทึกรายการในช่วงเวลา 0-1 เดือน โดยมีสมมติฐานว่าอัตราดอกเบี้ยตลาดจะปรับทันทีหลังจากวันที่รายงาน

6. รายการสินทรัพย์และหนี้สินที่ไม่มีอัตราดอกเบี้ยกำหนดไว้ เช่น Zero Coupon Bond ให้บันทึกในช่วงเวลาตามอายุคงเหลือจนถึงวันที่ครบกำหนด

7. รายการสินทรัพย์และหนี้สินที่รับจ่ายเป็นรายงวด (Installment Items) แทนการรับจ่ายทั้งจำนวนเพียงครั้งเดียวในวันสิ้นสุดสัญญา ควรแยกบันทึกแต่ละจำนวนในช่วงเวลาที่เหมาะสมตามระยะเวลาที่จะปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไปของแต่ละจำนวน ตัวอย่างเช่น สินเชื่อมูลค่าตามบัญชี 2 ล้านบาท จะปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไปในอีก 2 เดือนข้างหน้า ขณะเดียวกันจะมีการชำระคืน 100,000 บาทในอีก 10 วันข้างหน้า การบันทึกในตารางทำได้โดย บันทึก 100,000 บาทในช่วง 0-1 เดือน และบันทึกจำนวน 1,900,000 บาท ในช่วง 1-2 เดือน

8. รายการธุรกรรมที่ทำระหว่างกัน (Internal Deals) ไม่ต้องนำมาบันทึกในตาราง Repricing Gap

รายละเอียดการบันทึกรายการสินทรัพย์ หนี้สิน และรายการนอกงบดุล

รายการสินทรัพย์

1. เงินสด บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive”
2. รายการระหว่างสถาบันการเงิน เช่น เงินกู้ยืมระหว่างธนาคาร (Interbank Loans) ให้บันทึกในช่วงเวลาตามระยะเวลาที่จะปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไปสำหรับรายการที่มีอัตราดอกเบี้ยลอยตัว และในช่วงเวลาตามอายุคงเหลือจนถึงวันที่ครบกำหนดสำหรับรายการที่มีอัตราดอกเบี้ยคงที่
3. รายการที่เกิดจากการทำธุรกรรมซื้อ โดยมีสัญญาว่าจะขายคืน โดยให้ลงรายการตามหัวข้อที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการจัดทำและการประกาศงบการเงินของสถาบันการเงิน ให้บันทึกในช่วงเวลาตามอายุคงเหลือจนถึงวันที่ครบกำหนดของสัญญาเนื่องจากมีอัตราดอกเบี้ยคงที่
4. เงินลงทุน
 - 4.1 หลักทรัพย์ประเภทตราสารหนี้ สำหรับตราสารหนี้ที่กำหนดอัตราดอกเบี้ยลอยตัว ให้บันทึกในช่วงเวลาตามระยะเวลาที่จะปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไป และสำหรับตราสารหนี้ที่กำหนดอัตราดอกเบี้ยคงที่ ให้บันทึกในช่วงเวลาตามอายุคงเหลือจนถึงวันที่ครบกำหนดตามสัญญา

4.2 หลักทรัพย์ประเภทตราสารทุน สำหรับตราสารทุนประเภทหุ้นสามัญและตราสารทุนอื่นที่มีลักษณะคล้ายตราสารทุน ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive” และสำหรับตราสารทุนประเภทหุ้นบุริมสิทธิที่มีลักษณะคล้ายตราสารหนี้โดยมีการจ่ายอัตราดอกเบี้ยคงที่หรือลอยตัว ให้บันทึกในช่วงเวลาตามอายุคงเหลือจนถึงวันที่ครบกำหนดตามสัญญาหรือในช่วงเวลาตามระยะเวลาที่จะปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไป ตามลำดับ

4.3 หลักทรัพย์อื่น เช่น

- ตราสารที่มีสิทธิซื้อคืนได้ (Callable Bond) ในกรณีที่มีข้อมูลชัดเจนเกี่ยวกับระยะเวลาที่ผู้ออกตราสารจะเรียกคืนตราสาร ให้บันทึกในช่วงเวลาที่คาดว่าผู้ออกตราสารจะเรียกคืนตราสารนั้น โดยพิจารณาจากระยะเวลาที่ผู้ออกตราสารสามารถจะเรียกคืนตราสารได้ (Reference to Maturity) ราคาเรียกคืน (Call Price) และ ราคาปัจจุบัน (Current Price) ซึ่งผู้ออกตราสารจะเรียกคืนเมื่อราคาตราสารสูงกว่าหรือเท่ากับราคาเรียกคืน ตัวอย่างเช่น พันธบัตรอายุ 10 ปี และผู้ออกสามารถเรียกคืนหลังจากปีที่ 5 ราคาตลาดที่สะท้อนอัตราดอกเบี้ยในอีก 6 ปีข้างหน้า มีค่าเท่ากับ 102 บาท และราคาซื้อคืนเท่ากับ 101 ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้สูงที่จะเรียกคืนในปีที่ 6 ให้บันทึกในช่วงเวลามากกว่า 5-7 ปี แต่ในกรณีที่มีความไม่แน่นอนของระยะเวลาที่จะเรียกคืน ให้บันทึกในช่วงเวลาตามอายุคงเหลือจนถึงวันที่ครบกำหนดตามสัญญา

- ตราสารการเงินที่ได้สิทธิแปลงเป็นตราสารทุน (Convertible Instruments) ให้บันทึกรายการเสมือนตราสารหนี้โดยบันทึกในช่วงเวลาตามระยะเวลาที่จะปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไปจนกว่าตราสารดังกล่าวจะเริ่มมีพฤติกรรมเสมือนตราสารทุน จึงให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive”

5. เงินให้สินเชื่อ

5.1 บันทึกด้วยยอดคงค้างก่อนหักสำรองหนี้สงสัยจะสูญ (Gross Amount) และไม่รวมดอกเบี้ยค้างรับ

5.2 โดยทั่วไปให้บันทึกช่วงเวลาตามอายุคงเหลือจนถึงวันที่ครบกำหนดตามสัญญาสำหรับสินเชื่อที่มีอัตราดอกเบี้ยคงที่ และให้บันทึกในช่วงเวลาตามระยะเวลาคงเหลือก่อนที่จะปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไปสำหรับสินเชื่อที่มีอัตราดอกเบี้ยลอยตัว และสำหรับสินเชื่อที่ไม่ได้กำหนดวันที่ปรับอัตราดอกเบี้ยที่แน่นอน แต่การปรับอัตราดอกเบี้ยจะขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ของแต่ละสถาบันการเงิน (Managed Rates) เช่น อัตราดอกเบี้ยกำหนดโดยอ้างอิง MLR MOR และ MRR นั้น ให้บันทึกรายการสินเชื่อดังกล่าวในช่วงเวลาตามระยะเวลาคงเหลือก่อนที่สถาบันการเงินคาดว่าจะ

ปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไป ภายหลังจากอัตราดอกเบี้ยตลาดหรืออัตราดอกเบี้ยอ้างอิงเปลี่ยนแปลง โดยมีสมมติฐานว่าอัตราดอกเบี้ยตลาดหรืออัตราดอกเบี้ยอ้างอิงจะปรับทันทีหลังจากวันที่รายงาน

5.3 สำหรับสินเชื่อที่จะจ่ายชำระคืนระหว่างวันที่รายงานกับวันที่ปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไป ให้บันทึกในช่วงเวลาที่เหมาะสม โดยแยกจำนวนที่จะชำระคืนและจำนวนคงเหลือ และให้บันทึกจำนวนคงเหลือ (จำนวนสินเชื่อรวมหักด้วยจำนวนที่จะชำระคืน) ในช่วงเวลาตามระยะเวลาที่จะปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไป ส่วนจำนวนที่จะชำระคืนให้บันทึกในช่วงเวลาที่กำหนดจะต้องชำระคืนตามสัญญา

5.4 สินเชื่อบัตรเครดิต กรณีที่คิดเป็นสัดส่วนที่มีนัยสำคัญต่อสินเชื่อรวมของสถาบันการเงิน ให้สถาบันการเงินพิจารณาบันทึกแยกใน 2 ช่วงเวลา คือ ช่อง “Non-rate Sensitive” สำหรับยอดคงค้างที่ลูกค้าจะชำระเต็มจำนวน และช่วงเวลาที่คาดว่าจะปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไป สำหรับยอดค้างชำระ ทั้งนี้ สัดส่วนของยอดคงค้างในแต่ละส่วนขึ้นกับพฤติกรรมของพอร์ตในอดีต

6. สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive”

7. ดอกเบี้ยค้างรับ ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive”

8. สำรองหนี้สงสัยจะสูญ ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive”

9. สินทรัพย์รอการขาย ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive”

10. ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive”

11. สินทรัพย์อื่น ได้แก่ เงินฝากที่ธนาคารแห่งประเทศไทย รายการจ่ายล่วงหน้า เช่น ค่าเบี้ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้า หรือรายการอื่น ๆ ที่ไม่อ่อนไหวต่ออัตราดอกเบี้ย ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive”

รายการหนี้สินและส่วนผู้ถือหุ้น

12. เงินฝาก

12.1 กระแสรายวัน ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive” เนื่องจากสถาบันการเงินในประเทศไทยยังไม่มีกรให้ดอกเบี้ยสำหรับเงินฝากกระแสรายวัน จึงเป็นรายการที่ไม่อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย

12.2 ออมทรัพย์ ให้บันทึกรายการในช่วงเวลาตามระยะเวลาคงเหลือก่อนที่สถาบันการเงินคาดว่าจะปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไปภายหลังจากที่อัตราดอกเบี้ยตลาดหรืออัตรา

ดอกเบี้ยอ้างอิงเปลี่ยนแปลง โดยมีสมมติฐานว่าอัตราดอกเบี้ยตลาดหรืออัตราดอกเบี้ยอ้างอิงจะปรับทันทีหลังจากวันที่รายงาน เช่น สถาบันการเงินอาจบันทึกในช่วงเวลา 0-1 เดือน หรือ 1-3 เดือน

12.3 ประจำ ให้บันทึกในช่วงเวลาตามอายุคงเหลือจนถึงวันที่ครบกำหนด

13. รายการระหว่างสถาบันการเงิน เช่น เงินกู้ยืมระหว่างธนาคาร ให้บันทึกในช่วงเวลาตามระยะเวลาที่จะปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไปสำหรับรายการที่มีอัตราดอกเบี้ยลอยตัว และในช่วงเวลาตามอายุคงเหลือจนถึงวันที่ครบกำหนดสำหรับรายการที่มีอัตราดอกเบี้ยคงที่

14. รายการที่เกิดจากการทำธุรกรรมขายโดยมีสัญญาว่าจะซื้อคืน โดยให้ลงรายการตามหัวข้อที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการจัดทำและการประกาศงบการเงินของสถาบันการเงิน ให้บันทึกในช่วงเวลาตามระยะเวลาคงเหลือจนถึงวันที่ครบกำหนดของสัญญาเนื่องจากมีอัตราดอกเบี้ยคงที่

15. หนี้สินอื่น ให้บันทึกในช่วงเวลาตามระยะเวลาที่จะปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไป หรือในช่วงเวลาตามอายุคงเหลือจนถึงวันที่ครบกำหนด หรือหากเป็นรายการที่ไม่อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive” เช่น รายการค่าใช้จ่ายค้างจ่าย และเป็นรายการที่ไม่มีดอกเบี้ย ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive”

16. ส่วนของผู้ถือหุ้น

16.1 หุ้นสามัญ ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive”

16.2 หุ้นบุริมสิทธิที่มีลักษณะคล้ายตราสารทุน ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive” และที่มีลักษณะคล้ายตราสารหนี้ ให้บันทึกในช่วงเวลาตามระยะเวลาที่จะมีการปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไป

16.3 อื่น ๆ เช่น ส่วนเกินของผู้ถือหุ้น กำไรสะสม เป็นต้น ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive”

รายการนอกงบดุล

17. Forward Foreign Exchange Contracts ให้บันทึกด้วยจำนวนเงินตามสัญญา (Notional Amount) เป็น 2 รายการดังนี้ 1) ฐานะ Long ในสกุลเงินที่จะได้รับในอนาคต ในตาราง Repricing Gap ของสกุลเงินนั้น และ 2) ฐานะ Short ในสกุลเงินที่ต้องจ่ายในอนาคต ในตาราง Repricing Gap ของสกุลเงินนั้น ในช่วงเวลาตามระยะเวลาคงเหลือจนถึงวันที่ครบกำหนดในสัญญา Forwards เช่น สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า โดยขายสกุลเงินบาทและซื้อดอลลาร์

สรอ. วงเงินตามสัญญาเท่ากับ 1 ล้านดอลลาร์ สรอ. ในอีก 5 เดือนข้างหน้า ให้บันทึกฐานะ Short ในตารางสกุลเงินบาท ในช่วงเวลามากกว่า 3-6 เดือน และฐานะ Long ในตารางสกุลเงินดอลลาร์ สรอ. ในช่วงเวลามากกว่า 3-6 เดือน ด้วยจำนวนที่เทียบเท่าสกุลเงินบาท

18. Futures และ Forward Rate Agreements (FRAs) ให้บันทึกด้วยจำนวนเงินตามสัญญา (Notional Amount) เป็น 2 รายการ ดังนี้

18.1 รายการแรกเกี่ยวกับตราสารอ้างอิง ให้บันทึกรายการในช่วงเวลาเท่ากับระยะเวลาจนกว่าจะส่งมอบหรือระยะเวลาที่สามารถใช้สิทธิได้ บวกด้วย อายุคงเหลือของตราสารอ้างอิงนั้น (ถ้ามี) และ

18.2 รายการที่สองเกี่ยวกับอนุพันธ์ทางการเงินดังกล่าว ให้บันทึกรายการในช่วงเวลาเท่ากับระยะเวลาจนกว่าจะส่งมอบหรือระยะเวลาที่สามารถใช้สิทธิได้

ตัวอย่าง หากสถาบันการเงินมีฐานะ Long Forward Bond ให้บันทึกรายการเป็น 1) ฐานะ Long เท่ากับมูลค่าตามสัญญาของตราสารที่จะรับมอบ ในช่วงเวลาเท่ากับระยะเวลาคงเหลือก่อนที่จะครบกำหนดส่งมอบตามสัญญา Forwards รวมกับอายุคงเหลือของ Bond และ 2) ฐานะ Short เท่ากับมูลค่าตามสัญญาในช่วงเวลาเท่ากับระยะเวลาคงเหลือก่อนที่จะถึงวันที่กำหนดส่งมอบตามสัญญา Forwards

ตัวอย่าง ขาย 2 x 5 Months FRA ให้บันทึกรายการเป็น 1) ฐานะ Long เท่ากับมูลค่าตามสัญญา ในช่วงเวลาเท่ากับ 5 เดือน และ 2) ฐานะ Short เท่ากับมูลค่าตามสัญญา ในช่วงเวลาเท่ากับ 2 เดือน

19. Interest Rate Swaps ให้บันทึกเป็น 2 รายการ ตามการรับหรือจ่ายดอกเบี้ย และอายุคงเหลือที่เกี่ยวข้อง โดยบันทึกฐานะ Long ในรายการที่ได้รับเงิน และ ฐานะ Short ในรายการที่จ่ายเงิน และบันทึกในช่วงเวลาตามอายุคงเหลือจนวันครบกำหนดสำหรับส่วนที่เป็นอัตราดอกเบี้ยคงที่ และบันทึกในช่วงเวลาตามระยะเวลาที่จะปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไปสำหรับส่วนที่เป็นอัตราดอกเบี้ยลอยตัว ตัวอย่าง Interest Rate Swaps ที่สถาบันการเงินจะได้รับอัตราดอกเบี้ยลอยตัว และจ่ายอัตราดอกเบี้ยคงที่ ให้บันทึกรายการเป็น 1) ฐานะ Long ในรายการรับในช่วงเวลาตามระยะเวลาที่จะปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไป และ 2) ฐานะ Short ในรายการจ่ายในช่วงเวลาตามอายุคงเหลือจนถึงวันครบกำหนดของสัญญา Swaps

20. Cross Currency Swaps ให้บันทึกรายการเหมือนกับรายการ Interest Rate Swaps ทั้งนี้ การรายงานฐานะ Long และ Short ให้บันทึกในตาราง Repricing Gap ในสกุลเงินที่เกี่ยวข้อง

21. สัญญา Options ที่อ้างอิงเครื่องมือทางการเงินที่มีอัตราดอกเบี้ยและเงินตราต่างประเทศ ให้รายงานสัญญา Options ด้วยมูลค่า Delta Equivalent ดังนี้ 1) กรณีที่ไม่มีตราสารอ้างอิง เช่น Interest Rate หรือ Currency Options เป็นต้น มูลค่า Delta Equivalent เท่ากับผลคูณของมูลค่าที่อ้างอิงในสัญญา (Principal Value of the Notional Underlying) และค่า Delta และ 2) กรณีที่มีตราสารอ้างอิง เช่น Bond Options เป็นต้น มูลค่า Delta Equivalent เท่ากับ ผลคูณของมูลค่ายุติธรรมของตราสารอ้างอิง (Fair Value of the Underlying) และค่า Delta โดยค่า Delta นั้นคำนวณได้จาก Options Pricing Model ของสถาบันการเงินแต่ละแห่ง การบันทึกสัญญา Options ลงในช่วงเวลา (Time Bands) ให้ใช้วิธี Two Legs Approach โดยบันทึก 1) ในช่วงเวลาตามระยะเวลาที่สัญญาจะมีผล (At the Time the Underlying Contract Takes Effect) และ 2) ในช่วงเวลาตามระยะเวลาคงเหลือของสัญญา (At the Time the Underlying Contract Mature)

ตัวอย่าง ในเดือนเมษายน ได้ซื้อ Call Options on a June Three-month Interest Rate Future ให้บันทึกด้วยฐานะ Long ในช่วงเวลาเท่ากับระยะเวลาคงเหลือของสัญญาเท่ากับ 5 เดือน และฐานะ Short ช่วงเวลา 2 เดือน สำหรับ Currency Options ให้บันทึกฐานะ Long ในตาราง Repricing Gap ในสกุลเงินที่จะได้รับ และ ฐานะ Short ในตาราง Repricing Gap ในสกุลเงินที่จะส่งมอบ

22. ภาระผูกพันอื่น เช่น วงเงินสินเชื่อที่ยังไม่ได้ใช้ ภาระการค้าประกัน เป็นต้น ให้บันทึกด้วยมูลค่าตามสัญญา ในช่อง “Non-rate Sensitive”

**ตัวอย่างการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยโดยวิธี Repricing Gap ตาม
เอกสารแนบ 5.1**

ตัวอย่างการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยโดยวิธี Repricing Gap

สถาบันการเงินที่ประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยโดยวิธี Repricing Gap ตามแนวทางที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด อาจอ้างอิงตัวอย่างข้างล่างนี้ โดยที่ยังไม่มีการปรับพฤติกรรมของรายการที่ไม่มีอายุคงเหลือตามสัญญาที่ชัดเจน การชำระคืนหนี้ก่อนกำหนด และ NPL โดยมีข้อสมมติฐานฐานะของสถาบันการเงิน ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2547 ดังนี้ 1) สินทรัพย์ทั้งสิ้นเท่ากับ 8,500 ล้านบาท 2) เงินกองทุนทั้งสิ้นเท่ากับ 1,200 ล้านบาท และ 3) อัตราแลกเปลี่ยนเท่ากับ 40 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

ขั้นตอนที่ 1 บันทึกรายการสินทรัพย์ หนี้สิน และรายการนอกงบดุล ในตาราง Repricing Gap ในช่วงเวลาต่าง ๆ

รายการสินทรัพย์

1. เงินสด จำนวน 500 ล้านบาท ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive”
2. รายการระหว่างสถาบันการเงิน เป็นรายการให้กู้ยืมระหว่างสถาบันการเงินในตลาด Interbank จำนวน 90 ล้านบาท ระยะเวลา 5 วัน ให้บันทึกตามระยะเวลาคงเหลือในช่วงเวลา 0-1 เดือน
3. เงินลงทุน
 - 3.1 ตราสารหนี้ที่ถือจนครบกำหนดอายุสัญญา (Held to Maturity) 3 รายการคือ
 - (1) พันธบัตร ก. พิเศษ 42/6.00%/6/2 อายุ 6 ปี มูลค่าตามบัญชี 500 ล้านบาท ครบกำหนด 5 มี.ค. 48 ให้บันทึกในช่วงเวลาตามระยะเวลาคงเหลือ ช่วงเวลา มากกว่า 1-3 เดือน
 - (2) พันธบัตร ก. 45/4.625%/5 มูลค่าตามบัญชี 1,000 ล้านบาท ครบกำหนด 21 มิ.ย. 52 ระยะเวลาคงเหลือก่อนครบกำหนดอายุเท่ากับ 4.5 ปี ให้บันทึกในช่วงเวลามากกว่า 4-5 ปี
 - (3) พันธบัตรในสกุลเงินดอลลาร์สวอ. อายุคงเหลือ 15 ปี มูลค่าตามบัญชี 5 ล้านดอลลาร์ สวอ. เทียบเท่า 200 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยคงที่ ให้บันทึกในตารางสกุลเงินดอลลาร์ สวอ. ด้วยจำนวน 200 ล้านบาท ในช่วงเวลามากกว่า 10-15 ปี
 - 3.2 ตราสารหนี้ที่ถือไว้เพื่อขาย (Available for Sales) ที่จัดอยู่ในบัญชีเพื่อการธนาคารหุ้นกู้ AIS093B มูลค่าตามบัญชี 500 ล้านบาท ครบกำหนด 21 มีนาคม 2552 อัตราดอกเบี้ย

2.10% บวกอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 6 เดือนเฉลี่ยของธนาคารกรุงเทพ กสิกรไทย ไทยพาณิชย์ และกรุงไทย จ่ายดอกเบี้ย 21 มี.ค. และ 21 ก.ย. ของทุกปี ให้บันทึกในช่วงเวลาตามระยะเวลาที่จะปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไป คือ 21 มี.ค. 48 ในช่วงเวลามากกว่า 1-3 เดือน

3.3 ตราสารทุนที่ถือไว้เพื่อขาย หุ้นบริษัทแลนด์แอนด์เฮาส์ จำนวน 2,000,000 หุ้น มูลค่าตามบัญชี 9.50 บาทต่อหุ้น ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive” จำนวน 19 ล้านบาท

3.4 ตราสารทุนที่ถือไว้เพื่อการลงทุนทั่วไป หุ้นบริษัทบ้านปู 2,000,000 หุ้น มูลค่าตามบัญชี 120.00 ต่อหุ้น ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive” จำนวน 240 ล้านบาท

4. เงินให้สินเชื่อ

4.1 สินเชื่อเพื่อการพาณิชย์

(1) สินเชื่อสกุลเงินบาท มียอดคงค้าง 1,000 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ย BIBOR กำหนดอัตราดอกเบี้ยทุก 6 เดือน ซึ่งจะปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไปในอีก 6 เดือนข้างหน้า ดังนั้น ให้บันทึกในช่วงเวลามากกว่า 3-6 เดือน จำนวน 1,000 ล้านบาท

(2) สินเชื่อสกุลดอลลาร์ สรอ. มียอดคงค้าง 7.5 ล้านดอลลาร์ สรอ. เทียบเท่าจำนวน 300 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยคงที่ อายุคงเหลือ 5 เดือน ให้บันทึกในตารางสกุลเงินดอลลาร์ สรอ. จำนวน 300 ล้านบาท ในช่วงเวลามากกว่า 3-6 เดือน

4.2 สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย

(1) ยอดคงค้าง 600 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยคงที่ 4% เป็นระยะเวลา 2 ปี หลังจากนั้นอัตราดอกเบี้ยลอยตัว MLR-0.50% โดยจะได้รับชำระคืนเฉพาะเงินต้นทุกเดือน ๆ ละ 5 ล้านบาท ให้บันทึกจำนวน 5 ล้านบาท ในช่วงเวลา 0-1 เดือน 10 ล้านบาท ในช่วงเวลามากกว่า 1-3 เดือน 15 ล้านบาท ในช่วงเวลามากกว่า 3-6 เดือน 30 ล้านบาท ในช่วงเวลามากกว่า 6-12 เดือน 60 ล้านบาท ในช่วงเวลามากกว่า 1-2 ปี และ 480 ล้านบาท ในช่วงเวลามากกว่า 2-3 ปี

(2) จำนวนคงเหลือ 500 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยลอยตัว โดยสถาบันการเงินจะปรับอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมไม่เกิน 1 เดือนภายหลังจากอัตราดอกเบี้ยในตลาดเปลี่ยนแปลง โดยมีสมมติฐานว่าอัตราดอกเบี้ยตลาดเปลี่ยนแปลงในวันถัดจากวันที่รายงาน ให้บันทึกในช่วงเวลา 0-1 เดือน

4.3 สินเชื่อบุคคล จำนวน 100 ล้านบาท ระยะเวลา 2 ปี อัตราดอกเบี้ยคงที่ 15% บันทึกในช่วงเวลามากกว่า 1-2 ปี

4.4 สินเชื่อบัตรเครดิต จำนวน 400 ล้านบาท โดยลูกค้าชำระเต็มจำนวน 150 ล้านบาท และอีก 250 ล้านบาทเป็นยอดคงค้าง ให้บันทึกในช่วงเวลามากกว่า 1-3 เดือน สำหรับยอดค้างชำระจำนวน 250 ล้านบาท เนื่องจากสถาบันการเงินจะปรับอัตราดอกเบี้ยผิดนัดชำระได้ต้องแจ้งลูกค้าให้ทราบล่วงหน้าก่อน 30 วัน และช่อง “Non-rate Sensitive” สำหรับยอดที่ลูกค้าชำระเต็มจำนวน 150 ล้านบาท เนื่องจากเป็นยอดที่ไม่มีดอกเบี้ย

4.5 สินเชื่อเช่าซื้อ จำนวน 100 ล้านบาท สิ้นสุดสัญญาในช่วง 8 เดือน และ 150 ล้านบาท ในช่วง 1.5 ปี และ 300 ล้านบาท ในช่วง 3.5 ปี ให้บันทึกตามระยะเวลาคงเหลือเนื่องจากกำหนดอัตราดอกเบี้ยคงที่ตลอดอายุสัญญา โดยให้บันทึกจำนวน 100 ล้านบาท 150 ล้านบาท และ 300 ล้านบาท ในช่วงเวลามากกว่า 6-12 เดือน มากกว่า 1-2 ปี และมากกว่า 3-4 ปี ตามลำดับ

5. สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ จำนวน 400 ล้านบาท ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive”
6. ดอกเบี้ยค้างรับ จำนวน 150 ล้านบาท ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive”
7. สำรองหนี้สงสัยจะสูญ จำนวน 200 ล้านบาท ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive”
8. สินทรัพย์รอการขาย จำนวน 300 ล้านบาท ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive”
9. ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ จำนวน 1,000 ล้านบาท ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive”
10. สินทรัพย์อื่น จำนวน 200 ล้านบาท ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive”

รายการหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

11. เงินฝาก

11.1 กระแสรายวัน จำนวน 500 ล้านบาท ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive”

11.2 ออมทรัพย์ อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี จำนวน 2,000 ล้านบาท ให้บันทึกในช่วงเวลา 0-1 เดือน เนื่องจากสถาบันการเงินจะปรับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากภายหลังจากที่อัตรา

ดอกเบี้ยตลาดเปลี่ยนแปลงแล้ว 1 เดือน โดยมีสมมติฐานว่าอัตราดอกเบี้ยตลาดเปลี่ยนแปลงในวันถัดจากวันที่ในรายงาน

11.3 ประจํา อัตราดอกเบี้ยคงที่

(1) จำนวน 500 ล้านบาท ครอบคลุมภายใน 3 เดือน 1,500 ล้านบาท ครอบคลุมภายใน 1 ปี ให้บันทึกในช่วงเวลาตามอายุคงเหลือจนถึงวันที่ครบกำหนดตามลำดับ

(2) คงที่ 12 เดือน จำนวน 5 ล้านเหรียญดอลลาร์ สรอ. เทียบเท่า 200 ล้านบาท ระยะเวลาคงเหลือ 2 เดือน ให้บันทึกจำนวน 200 ล้านบาท ในช่วงเวลามากกว่า 1-3 เดือน ในตารางสกุลเงินดอลลาร์ สรอ.

(3) คงที่ 3 ปี สกุลเงินดอลลาร์ สรอ. จำนวน 7.5 ล้านเหรียญดอลลาร์ สรอ. เทียบเท่า 300 ล้านบาท ระยะเวลาคงเหลือ 2.5 ปี ให้บันทึกจำนวน 300 ล้านบาท ในช่วงเวลามากกว่า 2-3 ปี ในตารางสกุลเงินดอลลาร์ สรอ.

12. รายการระหว่างสถาบันการเงิน การกู้ยืมเงินระหว่างธนาคาร จำนวน 900 ล้านบาท ระยะเวลา 5 วัน ให้บันทึกในช่วงเวลา 0-1 เดือน

13. เงินกู้ยืม จากการออกหุ้นกู้ 1,000 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยคงที่ 5% ระยะเวลา 8 ปี ระยะเวลาคงเหลือ 2.8 ปี ให้บันทึกในช่วงเวลามากกว่า 2-3 ปี

14. หนี้สินอื่น ซึ่งไม่อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลง จำนวน 49 ล้านบาท ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive”

15. ส่วนของผู้ถือหุ้น รวม 1,551 ล้านบาท ให้บันทึกในช่อง “Non-rate Sensitive”

รายการนอกงบดุล

16. Forward Foreign Exchange Contracts 7.5 ล้านดอลลาร์ สรอ. เทียบเท่า 300 ล้านบาท โดยซื้อ THB ขาย USD ในอีก 5 เดือนข้างหน้า ให้บันทึก Long 300 ล้านบาท ในช่วงเวลามากกว่า 3-6 เดือน ในตารางสกุลเงินบาท และบันทึก Short 300 ล้านบาท ในช่วงเวลามากกว่า 3-6 เดือน ในตารางสกุลเงินดอลลาร์ สรอ.

17. Interest Rate Swaps 500 ล้านบาท สัญญาครบกำหนดในอีก 2 ปี สถาบันการเงินจ่ายอัตราดอกเบี้ยคงที่ และรับอัตราดอกเบี้ยลอยตัว ซึ่งกำหนดอัตราดอกเบี้ยใหม่ทุก 3 เดือน ให้บันทึก Long 500 ล้านบาท ในช่วงเวลา 1-3 เดือน และ Short 500 ล้านบาท ในช่วงเวลามากกว่า 1-2 ปี ในตารางสกุลเงินบาท

18. Cross Currency Interest Rate Swaps 1-year THB/USD Swaps 5 ล้านเหรียญดอลลาร์ สรอ. เทียบเท่า 200 ล้านบาท สัญญาครบกำหนดอีก 11 เดือนข้างหน้า โดยสถาบันการเงินจ่ายดอกเบี้ยคงที่เงินบาท และรับดอกเบี้ยลอยตัวเงินสกุลดอลลาร์ สรอ. ปรับอัตราดอกเบี้ยทุก 3 เดือน ซึ่งจะปรับครั้งต่อไปในอีก 2 เดือน เมื่อสิ้นสุดสัญญาสถาบันการเงินจ่ายเงินต้นสกุลเงินบาท และรับเงินต้นสกุลเงินดอลลาร์ สรอ. ให้บันทึกรายการ Short 200 ล้านบาท ในตารางสกุลเงินบาท ในช่วงเวลามากกว่า 6-12 เดือน (11 เดือน) และรายการ Long 200 ล้านบาท ในตารางสกุลเงินดอลลาร์ สรอ. ในช่วงเวลามากกว่า 1-3 เดือน (2 เดือน)

19. Interest Rate Futures โดยสถาบันการเงินมีฐานะ Long ใน 6-month Interest Rate Futures Contract ซึ่งจะมีผลในอีก 4 เดือนข้างหน้า จำนวน 100 ล้านบาท ให้บันทึกรายการ Short 100 ล้านบาท ในช่วงเวลามากกว่า 3-6 เดือน (4 เดือน) และ Long 100 ล้านบาท ในช่วงเวลามากกว่า 6-12 เดือน (4+6=10 เดือน) ในตารางสกุลเงินบาท

20. Forward Rate Agreements โดยสถาบันการเงินขาย (2, 18) Forward Rate Agreement on THB Interest Rates จำนวน 400 ล้านบาท ให้บันทึก Long 400 ล้านบาท ในช่วงเวลามากกว่า 1-2 ปี (18 เดือน) และ Short 400 ล้านบาทในช่วงเวลามากกว่า 1-3 เดือน (2 เดือน) ในตารางสกุลเงินบาท

21. Put options โดยสถาบันการเงิน Long Put คือ ซื้อสิทธิที่จะขายพันธบัตรสกุลเงินดอลลาร์ซึ่งสถาบันการเงินถืออยู่ โดยมี Delta equivalent values 5 ล้านเหรียญดอลลาร์ สรอ. เทียบเท่า 200 ล้านบาท ปัจจุบันพันธบัตรมีอายุคงเหลือ 15 ปี และจะต้องใช้สิทธิในอีก 2 เดือน ให้บันทึก Long 200 ล้านบาท ในช่วงเวลามากกว่า 1-3 เดือน (2 เดือน) ในตารางสกุลเงินดอลลาร์ และ ฐานะ Short 200 ล้านบาท ในช่วงเวลามากกว่า 10-15 ปี (15 ปี) ในตารางสกุลเงินดอลลาร์

22. Call Options โดยสถาบันการเงิน Long Call สิทธิที่จะซื้อ 3-month US Treasury Bill มี Delta Equivalent Values 6.25 ล้านเหรียญดอลลาร์ สรอ. เทียบเท่า 250 ล้านบาท และจะต้องใช้สิทธิในอีก 3 เดือนข้างหน้า ให้บันทึก Long 250 ล้านบาท ในช่วงเวลามากกว่า 3-6 เดือน (3+3=6) และ Short 250 ล้านบาท ในช่วงเวลามากกว่า 1-3 เดือน (3 เดือน) ในตารางสกุลเงินดอลลาร์

23. ภาระผูกพันอื่น เช่น วงเงินสินเชื่อเบิกเกินบัญชี เท่ากับ 100 ล้านบาท ยังไม่ได้ใช้ ให้บันทึกในช่อง "Non-rate Sensitive"

ขั้นตอนที่ 2 คำนวณฐานะสุทธิ (Gap) ในแต่ละช่วงเวลาโดยการหักลบฐานะด้านสินทรัพย์ หนี้สิน และฐานะสุทธิของรายการนอกงบดุลในแต่ละช่วงเวลา เช่น ในช่วงเวลา 0-1 เดือน RSA เท่ากับ 595

ล้านบาท RSL เท่ากับ 2,900 ล้านบาท ทำให้ฐานะสุทธิก่อนรวมรายการนอกงบดุล เท่ากับ $-2,305$ ล้านบาท และฐานะสุทธิของจำนวนเงินตามสัญญาของรายการนอกงบดุล เท่ากับ 0 บาท ดังนั้นฐานะสุทธิ เท่ากับ $595 - 2,900 + 0 = -2,305$ นั่นคือ ในช่วงเวลา 0-1 เดือน สถาบันการเงินมีฐานะเป็น Liability Sensitive เท่ากับ 2,305 ล้านบาท เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 คำนวณฐานะสุทธิสะสม (Cumulative Gap) ในแต่ละช่วงเวลาโดยการนำฐานะสุทธิในแต่ละช่วงเวลามาวกฐานะสุทธิในช่วงเวลาก่อนหน้า เช่น ในตารางสกุลเงินบาท ช่วงเวลามากกว่า 3-6 เดือน มีฐานะสุทธิสะสม เท่ากับ ผลบวกของฐานะสุทธิของช่วงเวลามากกว่า 3-6 เดือน กับฐานะสุทธิของช่วงเวลามากกว่า 1-3 เดือนและช่วงเวลา 0-1 เดือน เท่ากับ $1,215 + 860 - 2,305 = -230$ ล้านบาท นั่นคือ ช่วงเวลา 0-6 เดือน สถาบันการเงินมีฐานะเป็น Liability Sensitive เท่ากับ 230 ล้านบาท และมีสัดส่วนฐานะสุทธิสะสมต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้นเท่ากับร้อยละ 2.71 ($-230 / 8,500 = 0.0271$)

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลกระทบต่อรายได้จากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ภายใต้สมมติฐานอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น 100 Basis Points ที่เท่ากันตลอดเส้น โครงสร้างอัตราดอกเบี้ย (Parallel Shift in the Yield Curve) ภายในช่วงเวลา 1 ปี โดยการหาค่าผลคูณระหว่างฐานะสุทธิ (Gap) ในแต่ละช่วงเวลา กับ 100 bps และ สัดส่วนต่อปีของแต่ละช่วงเวลาที่ฐานะสุทธิได้รับผลกระทบ ตัวอย่างเช่น ในตารางสกุลเงินบาท ผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของฐานะในช่วงเวลา 0-1 เดือน เท่ากับ ผลคูณของฐานะสุทธิในช่วงเวลาดังกล่าวซึ่งเท่ากับ $-2,305$ ล้านบาท กับ สัดส่วนต่อปีของแต่ละช่วงเวลาที่จะมีผลต่อ 1 ปี คือ $11.5/12 = 0.958$ และอัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้น 100 bps ทำให้รายได้ดอกเบี้ยของฐานะในช่วงเวลา 0-1 เดือน ลดลงเท่ากับ 22.08 ล้านบาท ($-2,305 * 0.958 * 1\%$)

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินระดับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย เท่ากับผลรวมของผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิจากการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยในช่วงระยะเวลา 1 ปี ที่ได้จากขั้นตอนที่ 4 ของทุกสกุลเงิน ตัวอย่าง หากอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น 100 bps ทำให้รายได้ดอกเบี้ยสุทธิในอีก 1 ปี ลดลงเท่ากับ 11.0 ล้านบาท ในตารางสกุลเงินบาท และเพิ่มขึ้นเท่ากับ 1.15 ล้านบาท ในตารางสกุลเงินดอลลาร์ สหรัฐ. นั่นคือ ผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิตัวรวมของสถาบันการเงิน ลดลงเท่ากับ 9.85 ล้านบาท

ขั้นตอนที่ 6 เปรียบเทียบระดับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในบัญชีเพื่อการธนาคารทั้งหมดที่ประเมินได้จากขั้นตอนที่ 5 กับประมาณการรายได้ของสถาบันการเงิน ตัวอย่าง สมมติสถาบันการเงิน ประมาณการรายได้ประจำปี 2548 เท่ากับ 200 ล้านบาท สถาบันการเงินจะมีรายได้ดอกเบี้ยลดลงร้อยละ 4.93 ของประมาณการรายได้หากอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น 100 bps

ในการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในรูปผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยใช้น้ำหนักความเสี่ยง (Duration Weight) ตามแนวทางของ BIS สามารถทำได้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 7 ฐานาสุทธิในแต่ละช่วงเวลาด้วยน้ำหนักความเสี่ยง (Duration-based Weight) ที่สะท้อนความอ่อนไหวของฐานะในแต่ละช่วงเวลาต่อการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ย 100 bps ที่เท่ากันตลอดเส้น โครงสร้างอัตราดอกเบี้ย เพื่อให้ได้ผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ (EVE) ของฐานะในแต่ละช่วงเวลา ตัวอย่างเช่น ในตารางสกุลเงินบาท มูลค่าทางเศรษฐกิจของฐานะ ในช่วงเวลา 0-1 เดือน จะเปลี่ยนแปลงเท่ากับ ผลคูณระหว่างฐานะสุทธิ -2,305 ล้านบาท กับน้ำหนัก ความเสี่ยงร้อยละ -0.04 เท่ากับ 0.92 ล้านบาท

ขั้นตอนที่ 8 รวมผลลัพธ์สุทธิที่เกิดจากการหักลบกันของผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจของ ฐานะในแต่ละช่วงเวลา เพื่อให้ได้ผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจของฐานะในทุกช่วงเวลาใน แต่ละสกุลเงิน ตัวอย่างเช่น กรณีอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น 100 bps ตลอดเส้น โครงสร้างอัตราดอกเบี้ย จะทำให้มูลค่าทางเศรษฐกิจของฐานะสกุลเงินบาททั้งสิ้นของสถาบันการเงินลดลงเท่ากับ 33.30 ล้านบาท

ขั้นตอนที่ 9 รวมผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจในตารางรายสกุลเงินเข้าด้วยกัน เพื่อให้ได้ ผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจรวมทุกสกุลเงิน ตัวอย่างเช่น ผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ ในตารางสกุลเงินบาทลดลงเท่ากับ 33.30 ล้านบาท และในสกุลดอลลาร์ สรอ. เพิ่มขึ้นเท่ากับ 5.93 ล้านบาท ดังนั้น ผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจรวมของสถาบันการเงินจะลดลงเท่ากับ 27.37 ล้าน บาท หากอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น 100 bps ตลอดเส้น โครงสร้างอัตราดอกเบี้ย

ขั้นตอนที่ 10 เปรียบเทียบผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจรวมของสถาบันการเงิน กับเงินกองทุน ของสถาบันการเงิน ตัวอย่าง สถาบันการเงินมีเงินกองทุนเท่ากับ 1,200 ล้านบาท การเพิ่มขึ้นของ อัตราดอกเบี้ยที่ 100 bps ทำให้มูลค่าทางเศรษฐกิจของสถาบันการเงิน ลดลงเท่ากับร้อยละ 2.28 ของ เงินกองทุนทั้งสิ้นของสถาบันการเงิน

ธนาคาร.....จำกัด

ตารางการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยสกุลเงินบาท (THB) สำหรับงวดสิ้นสุดวันที่ 30 ธันวาคม 2547

สินทรัพย์	0-1 เดือน	มากกว่า 1-3 เดือน	มากกว่า 3-6 เดือน	มากกว่า 6-12 เดือน	มากกว่า 1-2 ปี	มากกว่า 2-3 ปี	มากกว่า 3-4 ปี	มากกว่า 4-5 ปี	มากกว่า 5-7 ปี	มากกว่า 7-10 ปี	มากกว่า 10-15 ปี	มากกว่า 15-20 ปี	มากกว่า 20 ปี	Non-rate sensitive	รวม
เงินสด														500.00	500.00
รายการระหว่างสถาบันการเงิน	90.00														50.00
เงินลงทุน		1,000.00						1,000.00						259.00	2,259.00
ตราสารหนี้		1,000.00						1,000.00							2,000.00
ถือจนครบกำหนดอายุสัญญา		500.00						1,000.00							1,500.00
Available for sales		500.00													500.00
ตราสารทุน														259.00	259.00
Available for sales														19.00	19.00
General investment														240.00	240.00
เงินลงทุนอื่น															0.00
เงินให้สินเชื่อ	505.00	260.00	1,015.00	130.00	310.00	480.00	300.00							500.00	3,500.00
สินเชื่อเพื่อการพาณิชย์			1,000.00												1,000.00
สินเชื่อเพื่อการบริโภค															0.00
สินเชื่อที่อยู่อาศัย	505.00	10.00	15.00	30.00	60.00	480.00									1,100.00
สินเชื่อบุคคล					100.00										100.00
สินเชื่อบัตรเครดิต		250.00												150.00	400.00
สินเชื่อเช่าซื้อ				100.00	150.00		300.00								550.00
สินเชื่ออื่น															0.00
สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้														400.00	400.00
ดอกเบี้ยค้างรับ														150.00	150.00
สำรองหนี้สงสัยจะสูญ														(200.00)	(200.00)
สินทรัพย์รอการขาย														300.00	300.00
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์สุทธิ														1,000.00	1,000.00
สินทรัพย์อื่น														200.00	200.00
Total Rate Sensitive Assets	595.00	1,260.00	1,015.00	130.00	310.00	480.00	300.00	1,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00		5,090.00

	0-1 เดือน	มากกว่า 1-3 เดือน	มากกว่า 3-6 เดือน	มากกว่า 6-12 เดือน	มากกว่า 1-2 ปี	มากกว่า 2-3 ปี	มากกว่า 3-4 ปี	มากกว่า 4-5 ปี	มากกว่า 5-7 ปี	มากกว่า 7-10 ปี	มากกว่า 10-15 ปี	มากกว่า 15-20 ปี	มากกว่า 20 ปี	Non-rate sensitive	รวม
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น															
เงินฝาก	2,000.00	500.00		1,500.00										500.00	4,500.00
กระแสรายวัน														500.00	500.00
ออมทรัพย์	2,000.00														2,000.00
คงที่		500.00		1,500.00											2,000.00
อื่น															0.00
รายการระหว่างสถาบันการเงิน	900.00														500.00
เงินกู้ยืม						1,000.00									1,000.00
หนี้สินอื่น														49.00	49.00
ส่วนของผู้ถือหุ้น														1,551.00	1,551.00
Total Rate Sensitive Liabilities	2,900.00	500.00	0.00	1,500.00	0.00	1,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00		5,900.00
รายการนอกงบดุล															
FRA		(400.00)			400.00										0.00
CCRS				(200.00)											(200.00)
Forward			300.00												300.00
Future			(100.00)	100.00											0.00
IRS		500.00			(500.00)										0.00
Put option															
Call option															0.00
ภาวะผูกพันอื่น														100.00	100.00
รวมรายการนอกงบดุล															
ที่อ่อนไหวต่ออัตราดอกเบี้ย	0.00	100.00	200.00	(100.00)	(100.00)	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00		100.00

ธนาคาร.....จำกัด

ตารางการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ. (USD) สำหรับงวดสิ้นสุดวันที่ 30 ธันวาคม 2547

สินทรัพย์	0-1 เดือน	มากกว่า 1-3 เดือน	มากกว่า 3-6 เดือน	มากกว่า 6-12 เดือน	มากกว่า 1-2 ปี	มากกว่า 2-3 ปี	มากกว่า 3-4 ปี	มากกว่า 4-5 ปี	มากกว่า 5-7 ปี	มากกว่า 7-10 ปี	มากกว่า 10-15 ปี	มากกว่า 15-20 ปี	มากกว่า 20 ปี	Non-rate sensitive	รวม
เงินสด															0.00
รายการระหว่างสถาบันการเงิน															0.00
เงินลงทุน															200.00
ตราสารหนี้															200.00
ถือจนครบกำหนดอายุสัญญา															200.00
Available for sales															0.00
ตราสารทุน															0.00
Available for sales															0.00
General investment															0.00
เงินลงทุนอื่น															0.00
เงินให้สินเชื่อ			300.00												300.00
สินเชื่อเพื่อการพาณิชย์			300.00												300.00
สินเชื่อเพื่อการบริโภค															0.00
สินเชื่อที่อยู่อาศัย															0.00
สินเชื่อบุคคล															0.00
สินเชื่อบัตรเครดิต															0.00
สินเชื่อเช่าซื้อ															0.00
สินเชื่ออื่น															0.00
สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้															0.00
ดอกเบี้ยค้างรับ															0.00
สำรองหนี้สงสัยจะสูญ															0.00
สินทรัพย์รอการขาย															0.00
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์															0.00
สินทรัพย์อื่น															0.00
Total Rate Sensitive Assets (RSA)	0.00	0.00	300.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	200.00	0.00	0.00		500.00

	0-1 เดือน	มากกว่า	มากกว่า	มากกว่า	มากกว่า	มากกว่า	มากกว่า	มากกว่า	มากกว่า	มากกว่า	มากกว่า	มากกว่า	มากกว่า	Non-rate	รวม
--	-----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	-----

		1-3 เดือน	3-6 เดือน	6-12 เดือน	1-2 ปี	2-3 ปี	3-4 ปี	4-5 ปี	5-7 ปี	7-10 ปี	10-15 ปี	15-20 ปี	20 ปี	sensitive	
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น															
เงินฝาก		200.00				300.00									500.00
กระแสรายวัน															0.00
ออมทรัพย์															0.00
คงที่		200.00				300.00									500.00
อื่น															0.00
รายการระหว่างสถาบันการเงิน															0.00
เงินกู้ยืม															0.00
หนี้สินอื่น															0.00
ส่วนของผู้ถือหุ้น															
Total Rate Sensitive Liabilities (RSL)	0.00	200.00	0.00	0.00	0.00	300.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00		500.00
รายการนอกงบดุล															
FRA															
CCRS		200.00													200.00
Forward			(300.00)												(300.00)
Future															
IRS															0.00
Put option		200.00									(200.00)				0.00
Call option		(250.00)	250.00												0.00
ภาระผูกพันอื่น															0.00
รวมรายการนอกงบดุล															
ที่อ่อนไหวต่ออัตราดอกเบี้ย	0.00	150.00	(50.00)	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	(200.00)	0.00	0.00		(100.00)

ธนาคารจำกัด
รายงานความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยรวมทุกสกุลเงิน
สำหรับงวดสิ้นสุดวันที่ 30 ธันวาคม 2547

หน่วย: ล้านบาท

สกุลเงิน	กรณีอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น 100 basis points	
	ผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ	ผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ
ไทยบาท	(11.00)	(33.30)
ดอลลาร์ สรอ.	1.15	5.93
เยน		
ปอนด์ สเตอร์ลิง		
ยูโร		
ดอลลาร์ฮ่องกง		
ริงกิต		
ดอลลาร์สิงคโปร์		
อื่นๆ		
รวมผลกระทบจาก การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย	(9.85)	(27.37)
ร้อยละของประมาณการรายได้ ดอกเบี้ยสุทธิในอีก 1 ปีข้างหน้า	(4.93)	
ร้อยละของเงินกองทุนในปัจจุบัน		(2.28)

เอกสารแนบ 6

แนวทางการปรับข้อมูลรายการสำคัญให้สอดคล้องกับพฤติกรรมจริง

สถาบันการเงินที่จะปรับข้อมูลให้สอดคล้องกับพฤติกรรมลูกค้า ควรดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์เบื้องต้น ดังนี้

1. สมมติฐานเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมของรายการที่สถาบันการเงินกำหนดขึ้น ต้องมีความสม่ำเสมอ สมเหตุสมผล และสอดคล้องกับสถานการณ์อัตราดอกเบี้ย

2. สถาบันการเงินควรหลีกเลี่ยงการใช้สมมติฐานที่ไม่สามารถยืนยันได้จากประสบการณ์ในอดีตหรือความสามารถในการปฏิบัติได้จริง โดยสถาบันการเงินขนาดใหญ่ควรวิเคราะห์สมมติฐานโดยอิงหลักทางสถิติให้มากขึ้น ซึ่งสถาบันการเงินสามารถใช้ข้อมูลต่าง ๆ ประกอบการพัฒนาสมมติฐาน ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติของ Portfolio และพฤติกรรมลูกค้าในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ซึ่งอาจแตกต่างกันตามภาวะตลาด หรือปัจจัยเฉพาะของแต่ละสถาบันการเงิน เช่น ลักษณะลูกค้า ประเภทธุรกิจของสถาบันการเงิน เป็นต้น

2.2 แบบจำลองซึ่งอาจพัฒนาโดยสถาบันการเงินเอง หรือ Vendor เช่น แบบจำลองสำหรับการชำระคืนหนี้ก่อนกำหนด

2.3 ข้อมูลจากหน่วยงานธุรกิจ (Business Unit) และผู้บริหาร เกี่ยวกับธุรกิจและกลยุทธ์การกำหนดราคา เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงธุรกิจและกลยุทธ์การกำหนดราคาสามารถมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของกระแสเงินสดของรายการที่ไม่มีระยะเวลาครบกำหนดได้

3. ต้องมีระยะเวลาที่เพียงพอในการสังเกตพฤติกรรมของแต่ละรายการที่จะปรับพฤติกรรม

4. คณะกรรมการของสถาบันการเงิน หรือคณะกรรมการอื่นที่ได้รับมอบหมาย และผู้บริหารระดับสูงควรทบทวนสมมติฐานหลัก และประเมินผลกระทบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อให้มั่นใจถึงความสมเหตุสมผลของสมมติฐาน เนื่องจากสภาพตลาด ภาวะการแข่งขัน และกลยุทธ์ที่เปลี่ยนแปลงอาจทำให้สมมติฐานเดิมลดความสมเหตุสมผลลงได้

5. สถาบันการเงินต้องจัดเก็บเอกสารหลักฐานประกอบการจัดทำสมมติฐาน และผลการสอบทานสมมติฐานไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่มากกว่า 1 คน ทราบถึงวิธีการพัฒนาสมมติฐานหลักเหล่านั้น

6. สถาบันการเงินควรทำให้แน่ใจว่าฐานะที่มีนัยสำคัญทั้งหมด และกระแสเงินสดไม่ว่าจะเกิดจากฐานะในหรือนอกงบดุล ได้ถูกรวมเข้าไปในระบบการประเมินในระยะเวลาที่เหมาะสมและสม่ำเสมอ โดยข้อมูลดังกล่าวควรรวมไปถึงข้อมูลเกี่ยวกับอัตราคูปอง กระแสเงินสดของเครื่องมือทางการเงิน ระยะเวลาการปรับอัตราดอกเบี้ย และเงื่อนไขสำคัญอื่นที่ระบุในสัญญา สำหรับกรณีการปรับข้อมูลที่ต่างไปจากที่ระบุในสัญญา สถาบันการเงินต้องกำหนดวิธีการ ขั้นตอน และเหตุผลไว้อย่างเหมาะสมและชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร สำหรับการตรวจสอบได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับข้อมูลกระแสเงินสดที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (Expected Cash Flows) สำหรับการชำระคืนหนี้ก่อนกำหนด (Expected Prepayments) ของลูกค้ำ หรือการไถ่ถอนหลักทรัพย์ก่อนกำหนด (Early Redemption) ของผู้ออกหลักทรัพย์

7. ผู้บริหารของสถาบันการเงิน และผู้ที่มีหน้าที่นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยไปใช้ควรเข้าใจสมมติฐานต่าง ๆ ที่ใช้ในระบบเป็นอย่างดีและนำไปใช้อย่างระมัดระวัง โดยเฉพาะกรณีเทคนิคที่ใช้มีความซับซ้อน แม้ว่าผลลัพธ์ที่ได้จะมีความถูกต้องตามทฤษฎี แต่อาจไม่สามารถนำไปใช้ในการบริหารความเสี่ยงได้ดี หากสมมติฐานหรือตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการคำนวณนั้นไม่สมเหตุผลและไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ดังนั้น สถาบันการเงินต้องจัดทำเอกสารเกี่ยวกับสมมติฐานและตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนให้เป็นที่เข้าใจโดยทั่วกัน และมีการทบทวนอย่างสม่ำเสมอ โดยสถาบันการเงินควรมีการประเมินความเหมาะสมของสมมติฐานหลักอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

สำหรับตัวอย่างแนวทางการปรับข้อมูลรายการสำคัญให้สอดคล้องกับพฤติกรรมจริงตามเอกสารแนบ 6.1

ตัวอย่างแนวทางการปรับข้อมูลรายการสำคัญให้สอดคล้องกับพฤติกรรมจริง

การประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย เป็นการประเมินความเสี่ยงโดยอิงจากรายการทั้งในและนอกงบดุล และพิจารณาตามระยะเวลาคงเหลือก่อนจะถึงวันที่ครบกำหนดอายุสัญญา หรือตามระยะเวลาก่อนถึงวันที่จะกำหนดอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไป ดังนั้นเพื่อให้การประเมินความเสี่ยงดังกล่าวมีความแม่นยำมากขึ้น ยอดคงค้างของฐานะแต่ละรายการที่จะนำมาบันทึกลงในแต่ละช่วงเวลาในตาราง Repricing Gap หรือ Duration-based Gap จึงควรเป็นจำนวนที่ใกล้เคียงกับความจริงมากที่สุด สถาบันการเงินจึงควรปรับข้อมูลให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงของรายการที่สำคัญที่มักไม่เป็นไปตามวันที่ครบกำหนดอายุตามสัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินฝากที่ไม่มีกำหนดระยะเวลา (Non-maturity Deposits หรือ NMDs) ได้แก่ เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากกระแสรายวันและเงินให้สินเชื่อที่อยู่อาศัย (Mortgage Loans) หรือสินเชื่อประเภทอื่นที่ผู้กู้มีสิทธิที่จะชำระคืนเงินกู้ได้ก่อนครบกำหนดเวลาตามสัญญา รวมทั้งสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ในการพิจารณาปรับพฤติกรรมของรายการเหล่านี้ สถาบันการเงินควรพิจารณาถึงความมีนัยสำคัญของผลกระทบจากรายการดังกล่าว ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของแต่ละสถาบันการเงิน หรือภาวะตลาดในแต่ละขณะ เช่น ภาวะตลาดที่อัตราดอกเบี้ยอยู่ในขาขึ้น หรือกรณีที่สถาบันการเงินกำหนดให้ลูกค้าจะต้องเสียค่าปรับทั้งหมดหรือบางส่วนของส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยตามสัญญาและอัตราดอกเบี้ยตลาดในการชำระคืนเงินกู้ก่อนกำหนดนั้นอาจไม่เป็นการจูงใจลูกค้าให้ชำระคืนเงินกู้ก่อนกำหนด และผลกระทบดังกล่าวจึงอาจมีไม่มาก

ตัวอย่างแนวทางการปรับข้อมูลเงินฝากที่ไม่มีกำหนดระยะเวลา (Non-maturity Deposits หรือ NMDs)

ปัจจัยที่มีส่วนกำหนดปริมาณเงินฝากประเภท NMDs

เงินฝากประเภท NMDs เป็นแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญของสถาบันการเงิน โดยยอดคงค้างของ NMDs สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น

- ความต้องการเงินทุน และความสามารถในการหาแหล่งเงินทุนอื่นของสถาบันการเงิน เช่น ในกรณีมีสภาพคล่องสูง สถาบันการเงินอาจใช้กลยุทธ์ในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่ไม่จูงใจให้ฝากเงิน

- กลยุทธ์การกำหนดอัตราดอกเบี้ยและฐานลูกค้าของสถาบันการเงิน เช่น สถาบันการเงินอาจยกเว้นการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมสำหรับลูกค้าที่สามารถดำรงยอดเงินฝากขั้นต่ำที่กำหนด หรือกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่แตกต่างกัน(Tiered Pricing Strategies) สำหรับลูกค้าแต่ละกลุ่ม
- แผนการตลาดและกลยุทธ์สำหรับผลิตภัณฑ์ด้านเงินฝาก สถาบันการเงินสามารถกำหนดฐานลูกค้าเป้าหมายได้ โดยการออกแบบผลิตภัณฑ์เฉพาะกลุ่ม เช่น ผลิตภัณฑ์สำหรับกลุ่มลูกค้าที่ไม่อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย และผลิตภัณฑ์สำหรับกลุ่มที่อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย
- จำนวนและประเภทของกลุ่มแข่งในตลาด กลยุทธ์ของกลุ่มแข่งซึ่งรวมทั้ง ทรพ. กองทุนรวม บริษัทประกันชีวิต ทำให้ลูกค้ามีทางเลือกมากขึ้น จะส่งผลต่อปริมาณเงินฝากของสถาบันการเงิน
- ระดับและแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยตลาดมีผลอย่างมากต่อการเคลื่อนย้ายเงินฝาก ส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยตลาดและอัตราดอกเบี้ยเงินฝากยิ่งมากเท่าใด จะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินฝากได้มากเท่านั้น
- การพัฒนาผลิตภัณฑ์และการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลของทางการ จะมีผลต่อโครงสร้างเงินฝากและพฤติกรรมของลูกค้า เช่น การประกาศยกเลิกเพดานอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2547 ดังนั้น ในการวิเคราะห์ NMDs สถาบันการเงินควรพิจารณาถึงผลิตภัณฑ์ทางการเงินใหม่ ๆ ในตลาดและเกณฑ์การกำกับดูแลของทางการที่จะประกาศใช้ด้วย ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของลูกค้าด้วย

จากปัจจัยต่าง ๆ ข้างต้น ทำให้เห็นว่า ปริมาณเงินฝากที่ไม่มีกำหนดระยะเวลา (NMDs) นั้น สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ดังนั้น ในการปรับข้อมูล NMDs ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมจริงของลูกค้า จึงควรเริ่มจากการวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรของลูกค้าเป้าหมายของสถาบันการเงิน และวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่าง ๆ ข้างต้นว่า มีผลต่อพฤติกรรมของลูกค้าของสถาบันการเงิน และอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดอย่างไร ตัวอย่างของเครื่องมือที่สถาบันการเงินอาจพิจารณาใช้ในการวิเคราะห์ มีดังนี้

วิธีที่ 1 การวิเคราะห์เงินฝากที่เป็น Non-core Deposits และ Core Deposits

ขั้นตอนที่ 1 การแยกจำนวนเงินฝากที่เป็น Non-core Deposits และ Core Deposits

ในการวิเคราะห์และกำหนดสมมติฐานเกี่ยวกับ NMDs นั้น จำเป็นที่จะต้องแยก
ระหว่าง 1) Core Balances ซึ่งเป็นเงินฝากที่อยู่กับสถาบันการเงินเป็นระยะยาวและมั่นคง และ
2) Non-core Balances ซึ่งเป็นเงินฝากระยะสั้นและชั่วคราว ซึ่งทำได้โดยการวิเคราะห์พฤติกรรม
ของรายการเงินฝากแยกตามประเภท อาชีพ และโครงสร้างประชากรอื่น ๆ ของลูกค้า โดยอ้างอิง
ข้อมูลเชิงสถิติในอดีต ตัวอย่างเงินฝากประเภท Non-core ได้แก่ (1) เงินฝากที่เปลี่ยนแปลงตาม
ฤดูกาล เช่น เงินฝากของลูกค้าที่ทำการเกษตรที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงตามฤดูกาล หรือเงินฝากของฐาน
ลูกค้า
ที่มีรายได้ประจำหรือลูกค้าเกษียณอายุ ที่มีกมียอดสูงสุดช่วงสิ้นเดือน (2) เงินฝากที่มีลักษณะเป็น
เงินทุนหมุนเวียนของกิจการ เป็นต้น

สำหรับเงินฝากที่เป็น Core Deposits เป็นเงินฝากที่อยู่กับสถาบันการเงิน ยาวกว่า
เงินฝากประเภท Non-core Deposits ซึ่งควรถูกแยกสัดส่วนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่อ่อนไหวต่อการ
เปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย และกลุ่มที่ไม่อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย
โดยการสังเกตพฤติกรรมของลูกค้าในอดีต ข้อมูลเงินฝาก หรือใช้เครื่องมือทางสถิติวิเคราะห์
จะช่วยให้การพัฒนาสมมติฐานที่เกี่ยวกับเงินฝาก NMDs ได้ เช่น 1) การวิเคราะห์ผลกระทบของ
อัตราดอกเบี้ยตลาดต่ออัตราดอกเบี้ยเงินฝาก โดยปกติ สถาบันการเงินจะปรับอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก
ภายหลังจากอัตราดอกเบี้ยตลาดเปลี่ยนแปลงและในปริมาณที่น้อยกว่าการเปลี่ยนแปลงของอัตรา
ดอกเบี้ยตลาด และ 2) การวิเคราะห์ผลกระทบของอัตราดอกเบี้ยตลาดต่อปริมาณเงินฝากจากการ
เปลี่ยนแปลงส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินให้ลูกค้ากับผลตอบแทนจากที่อื่น
หากอัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินเสนอให้ลูกค้าต่ำกว่าทางเลือกอื่น (Spread) ลูกค้าก็อาจย้าย
เงินฝากได้ ซึ่งหากสถาบันการเงินติดตาม Spread และบริหารต้นทุนค่าเสียโอกาสของลูกค้าจะทำให้
ทราบถึงผลกระทบต่อปริมาณเงินฝาก NMDs

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดสมมติฐาน และการรวมสมมติฐานในการประเมินความเสี่ยง ด้านอัตราดอกเบี้ย

เงินฝากที่เป็น Non-core Deposits เป็นเงินฝากระยะสั้น เพิ่มขึ้นและลดลงเป็นประจำ
สถาบันการเงินอาจกำหนดสมมติฐานให้เงินฝากดังกล่าวอยู่ในช่วงเวลาน้อยกว่า 6 เดือน ดังนั้น
สถาบันการเงินควรบันทึกในตาราง Repricing Gap ในช่วงเวลาน้อยกว่า 6 เดือน หรือกระจายกัน

ในหลายช่วงเวลา (Shorter Time Bands) ขึ้นกับพฤติกรรมของลูกค้าของสถาบันการเงิน เนื่องจากลูกค้าจะแตกต่างกันไปในแต่ละสถาบันการเงิน

สำหรับเงินฝากที่เป็น Core Deposits ที่อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยตลาดหรือคู่แข่ง เมื่อสถาบันการเงินไม่ปรับอัตราดอกเบี้ยบน NMDs ให้สอดคล้องกับอัตราดอกเบี้ยตลาดหรือคู่แข่ง เงินฝากส่วนนี้จะถูกบันทึกในตาราง Repricing Gap ในช่วงเวลาระยะสั้นที่คาดว่าเงินฝากจะมีการไหลออกไป เนื่องจากเป็นเงินฝากที่พร้อมจะออกจากสถาบันการเงินหากอัตราผลตอบแทนที่อื่นสูงกว่า

เงินฝากที่เป็น Core Deposits ที่ไม่อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยจะยังคงอยู่ที่สถาบันการเงิน แม้ว่าสถาบันการเงินจะไม่ปรับอัตราดอกเบี้ย NMDs ให้สอดคล้องกับอัตราดอกเบี้ยตลาดหรือคู่แข่งก็ตาม ดังนั้นจึงมีความสำคัญมากต่อการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย ซึ่งสถาบันการเงินอาจทำได้หลายแนวทางดังนี้

- ให้ทั้งจำนวนเป็นเงินฝากระยะยาว ไม่อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย และจะอยู่ที่สถาบันการเงินตลอดไป โดยไม่มีระยะเวลาครบกำหนด โดยอยู่ภายใต้สมมติฐานที่ว่าสถาบันการเงินยังคงดำเนินธุรกิจต่อไป และจำนวนเงินฝากที่ลดลง เนื่องจากลักษณะทางประชากรศาสตร์ของลูกค้า เช่น ลูกค้าเสียชีวิตหรือย้ายถิ่นที่อยู่ จะถูกทดแทนด้วยจำนวนเงินฝากของลูกค้ารายใหม่ที่เท่ากัน อย่างไรก็ตาม สถาบันการเงินที่ใช้วิธีนี้ต้องจัดทำ Sensitivity Analysis เพื่อประเมินผลกระทบต่อรายได้และสภาพคล่องกรณีเงินฝากส่วนนี้ออกจากสถาบันการเงิน ไปด้วย
- กระจายเงินฝากในช่วงเวลาต่าง ๆ ตามสมมติฐานเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของลูกค้า
- ให้ทั้งจำนวนเป็นเงินฝากระยะยาว ซึ่งค่อนข้างไม่อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย แต่กำหนดช่วงเวลาครบกำหนดสูงสุดที่จะบันทึกรายการ เช่น ไม่เกิน 10 ปี เนื่องจากความยากในการทำนายพฤติกรรมลูกค้า คู่แข่ง อุตสาหกรรม และเกณฑ์การกำกับดูแล

สถาบันการเงินควรพิจารณาบันทึกเงินฝากในตาราง Repricing Gap หรือ Duration-based Gap ในขณะที่อัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นในช่วงระยะเวลาที่นานกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับขณะที่อัตราดอกเบี้ยลดลง นอกจากนี้ ผู้ที่ทำหน้าที่กำหนดสมมติฐานเกี่ยวกับ NMDs ควรมีการ

หารือกับผู้จัดการฝ่ายการตลาดที่ดูแลลูกค้าเงินฝากด้วยเพื่อประโยชน์ต่อการกำหนดสมมติฐานเกี่ยวกับระยะเวลาคงเหลือของเงินฝากเหล่านี้

วิธีที่ 2 การวิเคราะห์ผลกระทบของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย (Pricing Spread) ต่อองค์ประกอบของ NMDs โดยแบบจำลอง Net Income Simulation

โดยปกติแบบจำลอง Net Income Simulation จะรวมผลกระทบจาก Cap และ Floor รวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยตลาดต่ออัตราดอกเบี้ยเงินฝากและยอดคงเหลือของ NMDs แล้ว เช่น แบบจำลองอาจคำนวณหาความสัมพันธ์ได้ว่า เมื่ออัตราดอกเบี้ยตลาดเพิ่มขึ้น 200 bps จะมีผลทำให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของสถาบันการเงิน เพิ่มขึ้น 75 bps แต่กรณีที่อัตราดอกเบี้ยตลาดลดลง 200 bps จะมีผลให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากลดลง 125 bps ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความเร็วและขนาดของการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเงินฝากแตกต่างกันตามระดับและทิศทางของการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยตลาด กรณีที่อัตราดอกเบี้ยตลาดเพิ่มขึ้น ดอกเบี้ยเงินฝากอาจปรับเพิ่มขึ้นช้ากว่าและในจำนวนที่น้อยกว่าเมื่อเทียบกับกรณีอัตราดอกเบี้ยตลาดลดลง และในการประเมินผลกระทบของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยตลาดต่อปริมาณเงินฝาก แบบจำลองอาจบ่งชี้การเปลี่ยนแปลงของยอดเงินฝากในปริมาณที่น้อยกว่ากรณีอัตราดอกเบี้ยขาขึ้น

วิธีที่ 3 การวิเคราะห์โดยการสร้าง Portfolio จำลอง (Replicating Portfolio Analysis)

เป็นการวิเคราะห์ที่อยู่บนพื้นฐานแนวคิดในการพิจารณาเงินฝาก NMDs เสมือนเป็น Portfolio ที่ประกอบด้วยเครื่องมือทางการเงินหลายชนิดที่มีอัตราดอกเบี้ยและระยะเวลาครบกำหนดต่างกัน อันเป็นผลจากการกำหนดราคาและกลยุทธ์ต่างกันตามกลุ่มลูกค้า โดยในการประมาณการระยะเวลาครบกำหนดของเงินฝาก NMDs ตามวิธีนี้สถาบันการเงินจะต้องใช้วิธีการทางสถิติในการค้นหาว่า Portfolio จำลองใดที่ประกอบด้วยเครื่องมือทางการเงินต่าง ๆ ที่ทราบระยะเวลาครบกำหนดที่ชัดเจน มีการปรับตัวของอัตราดอกเบี้ยในระยะเวลาและปริมาณที่ใกล้เคียงกับเงินฝาก NMDs ของสถาบันการเงิน เช่น สถาบันการเงินอาจพบว่า การเปลี่ยนแปลงอัตราผลตอบแทนของ Portfolio จำลองที่ประกอบด้วย 3-month Treasury Bills และ 2-year Treasury Notes ใกล้เคียงกับการเปลี่ยนแปลงในอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก NMDs สถาบันการเงินก็จะสามารถใช้ค่า Duration ของ Portfolio จำลองดังกล่าวในการประมาณการระยะเวลาครบกำหนดของเงินฝาก NMDs ได้

ตัวอย่างแนวทางการปรับข้อมูลสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-performing Loans: NPL) เป็นรายการสำคัญรายการหนึ่งของสถาบันการเงิน การปรับข้อมูลรายการดังกล่าวอาจทำได้โดยให้หน่วยงานที่ดูแลสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ เช่น หน่วยงานปรับโครงสร้างหนี้ หรือหน่วยงานติดตามหนี้ ประมาณการกลุ่มสินเชื่อที่อยู่ในความรับผิดชอบถึงความเป็นไปได้ สัดส่วน และช่วงเวลาที่สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เหล่านั้นจะปรับเป็นสินเชื่อที่ก่อให้เกิดรายได้ในอนาคต หรืออาจอ้างอิงประสบการณ์หรือข้อมูลเชิงสถิติในอดีต และให้บันทึกสัดส่วนของยอดคงค้าง NPL ที่คาดว่าจะก่อให้เกิดรายได้ในอนาคตตามแนวทางทั่วไปในการบันทึกรายการ ตัวอย่างเช่น สินเชื่อ NPL ของบริษัท ก มีความเป็นไปได้ที่ร้อยละ 50 ของยอดคงค้างทั้งสิ้นจะชำระดอกเบี้ยเท่ากับ MLR-2% ในอีก 18 เดือนข้างหน้า ให้บันทึกร้อยละ 50 ของรายการนี้ในช่วงเวลามากกว่า 1-2 ปี และอีกร้อยละ 50 บันทึกในช่อง Non-rate Sensitive

แนวทางการจัดทำ Stress Testing

1. การกำหนดสถานการณ์จำลองในการจัดทำ Stress Testing สถาบันการเงินต้องคำนึงถึงกลยุทธ์และฐานะของสถาบันการเงิน รวมทั้งควรปรับให้สอดคล้องกับประเภทความเสี่ยงที่แต่ละสถาบันการเงินเกี่ยวข้องด้วย โดยสถานการณ์จำลองภายใต้ภาวะวิกฤติที่อาจเกิดขึ้น ได้แก่

- 1.1 การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของระดับอัตราดอกเบี้ยต่าง ๆ
- 1.2 การเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยตลาดที่สำคัญ ๆ

(Basis Risk)

- 1.3 การเปลี่ยนแปลงในความชันและรูปร่างของเส้นอัตราผลตอบแทน (Yield

Curve Risk)

- 1.4 การเปลี่ยนแปลงในสภาพคล่องของตลาดการเงินที่สำคัญ
- 1.5 การเปลี่ยนแปลงของค่าความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยต่าง ๆ
- 1.6 สมมติฐานหลักหรือตัวแปรที่ใช้ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ เช่น สมมติฐาน

สำหรับเครื่องมือทางการเงินที่ไม่มีสภาพคล่อง เครื่องมือทางการเงินที่มีอายุครบกำหนดที่ไม่แน่นอน และการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ทางธุรกิจ เป็นต้น

2. ในการจัดทำ Stress Testing สถาบันการเงินควรพิจารณาเป็นพิเศษสำหรับเครื่องมือทางการเงินหรือตลาดการเงินที่มีการกระจุกตัว เนื่องจากฐานะดังกล่าวอาจเปลี่ยนแปลงกลับมาเป็นเงินสดหรือป้องกันความเสี่ยงได้ยากยิ่งขึ้นในภาวะวิกฤติ รวมทั้งต้องพิจารณา “สถานการณ์จำลองที่เลวร้ายที่สุด (Worst Case Scenario)” ซึ่งมีโอกาสเกิดขึ้นน้อย นอกเหนือจากสถานการณ์จำลองที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้มากกว่า ผู้บริหารและคณะกรรมการของสถาบันการเงิน และ/หรือคณะกรรมการอื่น ต้องทบทวนทั้งกระบวนการและผลลัพธ์ของการทำ Stress Testing เป็นระยะ และต้องทำให้มั่นใจว่าแผนรองรับกรณีฉุกเฉินมีความพร้อมอยู่เสมอ

3. นอกเหนือจากการจัดทำ Stress Testing ตามสถานการณ์จำลองที่สถาบันการเงินกำหนดขึ้นเองเพื่อให้สอดคล้องกับฐานะของสถาบันการเงินแต่ละแห่งแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทย อาจพิจารณาให้สถาบันการเงินจัดทำ Stress Testing ตามสถานการณ์ที่ ธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนด (Supervisory Scenario) เพื่อประเมินผลกระทบความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยต่อระบบสถาบันการเงินภายใต้สถานการณ์เดียวกัน โดย ธนาคารแห่งประเทศไทย จะแจ้งให้สถาบันการเงินทราบต่อไป

แนวทางการควบคุมความเสี่ยง

1. ระบบเพดานความเสี่ยงของสถาบันการเงินควรมีลักษณะเบื้องต้น ดังนี้
 - 1.1 ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการของสถาบันการเงิน สำหรับเพดานความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยรวม หรือคณะกรรมการอื่นที่ได้รับมอบหมายสำหรับเพดานความเสี่ยงย่อย
 - 1.2 เหมาะสมกับขอบเขต ปริมาณ และความซับซ้อนของฐานะที่สถาบันการเงินถือครองอยู่ รวมทั้งสอดคล้องกับเงินกองทุนของสถาบันการเงิน
 - 1.3 สอดคล้องกับวิธีการที่สถาบันการเงินใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย และควรสะท้อนผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยต่อรายได้ และ/หรือ มูลค่าทางเศรษฐกิจ
 - 1.4 สร้างความมั่นใจได้ว่า ฐานะต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงสูงกว่าเพดานความเสี่ยงได้รับการดูแลจัดการอย่างทันทั่วถึง
 - 1.5 สามารถควบคุมระดับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยทุกประเภทที่มีนัยสำคัญต่อสถาบันการเงินได้
 - 1.6 สามารถพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างผลตอบแทนที่มีโอกาสได้รับและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นสำหรับการทำธุรกรรมหรือผลิตภัณฑ์ประเภทต่าง ๆ
 - 1.7 สามารถติดตามระดับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจริงจากการทำธุรกรรมต่าง ๆ เทียบกับเพดานความเสี่ยงซึ่งกำหนดไว้ก่อนหน้า
 - 1.8 กำหนดกรณีข้อยกเว้นต่าง ๆ เป็นแนวปฏิบัติที่ชัดเจนและรัดกุม ซึ่งควรระบุว่า เพดานความเสี่ยงใดที่เกินไม่ได้ เพดานความเสี่ยงใดที่สามารถเกินได้เป็นการชั่วคราวในระยะเวลาเท่าใด ด้วยเหตุผลอะไร โดยทุกชั้นตอนต้องจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น ระบุเหตุผลในการขออนุญาตทำธุรกรรมที่เกินเพดานความเสี่ยง และผู้มีอำนาจอนุมัติ เป็นต้น
 - 1.9 ได้รับการทบทวนเป็นประจำ โดยควรให้สอดคล้องกับความซับซ้อนของระบบประเมินความเสี่ยงของสถาบันการเงิน
2. สถาบันการเงินอาจพิจารณากำหนดเพดานความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย โดยกำหนดเพดานความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยรวม และเพดานความเสี่ยงตามประเภทความเสี่ยงด้าน

อัตราดอกเบี้ยที่มีนัยสำคัญ หรือตามกลุ่มหลักทรัพย์ (Individual Portfolio) หรือตามประเภท
ธุรกรรม เป็นต้น

3. ในการกำหนดเพดานความเสี่ยงสำหรับการประเมินผลกระทบของการ
เปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยต่อรายได้ ควรกำหนดโดยอ้างอิงความผันผวนของทั้งรายได้สุทธิ และ
รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ เพื่อให้สามารถประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงินได้
ครอบคลุมถึงผลของรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยด้วย เพดานความเสี่ยงเหล่านี้ โดยทั่วไปจะกำหนดโดย
อ้างอิงความผันผวนของรายได้ในระดับที่ยอมรับได้ภายใต้สถานการณ์อัตราดอกเบี้ยที่กำหนด

4. ในการกำหนดเพดานความเสี่ยงสำหรับการประเมินผลกระทบของการ
เปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ ควรกำหนดให้เหมาะสมกับขอบเขต ปริมาณ
และความซับซ้อนของฐานะของสถาบันการเงิน โดยสถาบันการเงินที่ถือครองฐานะที่มีอายุคงเหลือ
ระยะยาว หรือประกอบธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับ Options หรือเครื่องมือทางการเงินที่มี Embedded
Options ในสัดส่วนสูง ควรพิจารณากำหนดเพดานความเสี่ยงที่อ้างอิงผลกระทบต่อมูลค่าทาง
เศรษฐกิจของสถาบันการเงินที่ละเอียดมากขึ้น

5. เพดานความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยอาจถูกกำหนดจากสถานการณ์จำลองของ
การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยในตลาดที่มากเป็นพิเศษ ซึ่งเป็นการจำลองสถานการณ์วิกฤติที่มี
โอกาสเกิดขึ้นน้อยแต่มีผลกระทบรุนแรง โดยพิจารณาจากความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยในอดีต
และระยะเวลาที่ผู้บริหารต้องใช้เพื่อจัดการกับความเสี่ยงดังกล่าว โดยเพดานความเสี่ยงควรอ้างอิง
ค่าตัวเลขที่มาจากวิธีการทางสถิติ เช่น เทคนิคที่ให้ค่า Earning at Risk หรือ Economic Value at
Risk เป็นต้น นอกจากนี้ สถานการณ์จำลองที่กำหนดควรพิจารณาให้ครอบคลุมแหล่งที่มาของ
ความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยทุกประเภทที่มีนัยสำคัญที่อาจเกิดขึ้นกับสถาบันการเงิน ดังนั้น
สถานการณ์จำลองแบบง่ายที่กำหนดการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยแบบ Parallel Shift
อาจไม่เพียงพอที่จะสะท้อนแหล่งที่มาของความเสี่ยงดังกล่าวได้ครบทุกประเภท

การรายงานความเสี่ยงและการทดสอบความน่าเชื่อถือ ของเครื่องมือและสมมติฐานที่ใช้

การรายงานความเสี่ยง

รูปแบบของรายงานที่นำเสนอต่อคณะกรรมการของสถาบันการเงิน คณะกรรมการอื่น และต่อผู้บริหารระดับต่าง ๆ อาจแตกต่างกันไป อย่างไรก็ตาม รายงานดังกล่าวควรประกอบด้วยข้อมูลขั้นต่ำ ดังนี้

1. บทสรุปฐานะและระดับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยโดยรวม และในแต่ละประเภทที่มีนัยสำคัญ
2. รายงานที่นำเสนอว่าสถาบันการเงินได้ปฏิบัติตามนโยบายและแผนความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. สมมติฐานหลักต่าง ๆ เช่น นโยบายในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่สามารถบริหารได้และพฤติกรรมของเงินฝากที่ไม่มีอายุครบกำหนดแน่นอน และข้อมูลเกี่ยวกับการชำระคืนหนี้ก่อนกำหนด เป็นต้น
4. ผลลัพธ์ต่าง ๆ ของการจัดทำ Stress Testing รวมไปถึงการทดสอบสถานการณ์ที่สมมติฐานหลักและตัวแปรต่าง ๆ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้
5. บทสรุปของสิ่งต่าง ๆ ที่พบในการทบทวนนโยบาย กระบวนการที่เกี่ยวกับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย และความเพียงพอของระบบการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย ตลอดจนประเด็นที่ตรวจพบโดยผู้ตรวจสอบภายในและภายนอก และที่ปรึกษาต่าง ๆ

การทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือและสมมติฐานที่ใช้

แนวทางที่สถาบันการเงินสามารถใช้ทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือและสมมติฐานที่ใช้ อาจทำได้ ดังนี้

1. การสอบทานความสมเหตุสมผลของหลักการและสูตรการคำนวณที่ใช้ โดยอาจพิจารณาเปรียบเทียบกับหลักการทางวิชาการที่ได้รับการยอมรับ หรือหลักการที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในตลาดการเงิน และ/หรือ

2. การเปรียบเทียบผลลัพธ์จากระบบ/เทคนิคที่ใช้ประเมินกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง
และ/หรือ
3. การเปรียบเทียบผลลัพธ์จากระบบ/เทคนิคที่ใช้กับผลลัพธ์ที่ได้จากระบบ/เทคนิค
อื่น

**การควบคุมภายในและการสอบทานที่เกี่ยวข้องกับ
การบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย**

การควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยง

1. สถาบันการเงินจัดให้มีการควบคุมภายในของระบบบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยที่เพียงพอและเหมาะสมกับขอบเขต ปริมาณ และความซับซ้อนของธุรกรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ระบบบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงิน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
2. การควบคุมภายในของระบบบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยควรเป็นส่วนหนึ่งของระบบการควบคุมภายในโดยรวมของสถาบันการเงิน และต้องมีการนำไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและทั่วถึงภายในสถาบันการเงิน
3. การควบคุมภายในของระบบบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยต้องเป็นระบบที่มีความรัดกุมและมีความเหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน
4. การควบคุมภายในของระบบบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยต้องมีกิจกรรมควบคุมที่ชัดเจน ได้แก่ นโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานในกระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย เช่น กระบวนการในการอนุมัติการทำธุรกรรม การติดตามดูแลระดับเพดานความเสี่ยง การกระทบยอดรายการและการรายงานข้อมูล รวมถึงกระบวนการอื่น ๆ ที่สถาบันการเงินกำหนดขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย
5. การควบคุมภายในของระบบบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยรวมถึงการกำหนดให้มีการสอบทาน โดยหน่วยงานที่เป็นอิสระอย่างต่อเนื่อง
6. คณะกรรมการของสถาบันการเงิน หรือคณะกรรมการอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย ต้องได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการสอบทานและการควบคุมภายในที่ชัดเจน เพียงพอ เหมาะสม และทันต่อสถานการณ์

การสอบทานระบบบริหารความเสี่ยง

1. สถาบันการเงินกำหนดให้มีการสอบทานระบบบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบการควบคุมภายใน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมิน

ประสิทธิภาพของระบบบริหารความเสี่ยงและการปฏิบัติตามนโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงานของบุคลากรตามที่ได้กำหนดไว้

2. ให้สถาบันการเงินจัดให้มีการสอบทานและประเมินระบบการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยหน่วยงานที่เป็นอิสระจากหน่วยงานที่ทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยง และสำหรับสถาบันการเงินขนาดใหญ่หรือมีธุรกรรมที่ซับซ้อน ควรเป็นอิสระจากหน่วยงานบริหารความเสี่ยงด้วย รวมทั้งจัดให้มีทรัพยากรและเครื่องมือที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานสอบทาน โดยในระยะแรก หากสถาบันการเงินยังไม่มี การสอบทานระบบบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยโดยหน่วยงานที่เป็นอิสระจากหน่วยงานบริหารความเสี่ยง ให้สถาบันการเงินจัดให้มีบุคคลหรือคณะบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ รับผิดชอบการสอบทานและประเมินระบบดังกล่าว มีเอกสารหลักฐานแสดงการสอบทานที่ชัดเจนสำหรับผู้ตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย รวมทั้งแสดงให้เห็นว่ามีการติดตามจากผู้บริหารอย่างใกล้ชิด

3. สถาบันการเงินต้องจัดให้มีการรายงานผลการสอบทาน รวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ แก่ผู้บริหารระดับสูง และคณะกรรมการของสถาบันการเงิน อย่างเพียงพอ เหมาะสม และทันต่อสถานการณ์ เพื่อให้ประกอบการพิจารณาดำเนินการต่อไป รวมทั้ง ต้องจัดเก็บรายงานเอกสาร หลักฐานจากการสอบทานทั้งจากหน่วยงานภายใน และ/หรือ หน่วยงานภายนอกเตรียมไว้เพื่อผู้ตรวจสอบของธนาคารแห่งประเทศไทย

4. การสอบทานและการประเมินระบบบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยควรสามารถระบุปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยและการควบคุมภายใน เช่น การเปลี่ยนแปลงทางบุคลากรหรือเทคโนโลยี รวมทั้งโครงสร้างเพดานความเสี่ยง และกระบวนการในการติดตามดูแลกรณีที่มีการละเมิดเพดานความเสี่ยง

5. ในการสอบทานเพื่อประเมินระบบการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย สถาบันการเงินควรพิจารณาประเด็นต่อไปนี้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับขอบเขต ปริมาณ และความซับซ้อนของธุรกรรมของสถาบันการเงิน

เชิงคุณภาพ

5.1 การติดตามดูแลกระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยของคณะกรรมการ และผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการเงิน

5.2 การปฏิบัติงานตามแนวนโยบายของกระบวนการในการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย

5.3 ความรับผิดชอบของหน่วยงานบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยต่อการพัฒนาและบริหารจัดการเกี่ยวกับการประเมิน ควบคุม และติดตามความเสี่ยง

5.4 ความเหมาะสมของระบบประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยที่มีต่อขอบเขต ปริมาณ และความซับซ้อนของธุรกรรม

5.5 ความเหมาะสมและความน่าเชื่อถือของข้อสมมติฐานเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย การมีเอกสารหลักฐานประกอบที่ชัดเจน ความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณและการประมวลผลข้อมูล

5.6 ความรู้ความสามารถที่เพียงพอของบุคลากรในการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย

เชิงปริมาณ

5.7 ปริมาณของผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่าง ๆ และระดับความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยของผลิตภัณฑ์เหล่านั้น

5.8 ผลกระทบต่อรายได้ และ/หรือ เงินกองทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของระดับ และ/หรือ รูปร่างของเส้นอัตราผลตอบแทน

5.9 ผลกระทบต่อรายได้ และ/หรือ เงินกองทุนที่เกิดจากความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยประเภทต่างๆ ที่มีนัยสำคัญ เช่น Basis Risk หรือ Option Risk เป็นต้น

เอกสารแนบ 11

แนวทางและคำอธิบายการจัดทำข้อมูล

เพื่อวัตถุประสงค์ของธนาคารแห่งประเทศไทย ในการกำกับดูแลและประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในบัญชีเพื่อการธนาคารของระบบสถาบันการเงิน ให้สถาบันการเงินจัดทำและจัดส่งข้อมูลตามที่กำหนดในระบบบริหารข้อมูล (DMS) ซึ่งเมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับข้อมูลดังกล่าวแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยจะนำมาประมวลผลเพื่อให้เสนอรายงานการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในบัญชีรวมทุกสกุลเงินตามเอกสารแนบ 11.1 และรายการการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยรายสกุลเงินตามเอกสารแนบ 11.2

ทั้งนี้ ให้สถาบันการเงินอ้างอิงคำอธิบายประกอบการจัดทำรายงานเพื่อการจัดทำข้อมูลเพื่อจัดส่งข้อมูลให้ธนาคารแห่งประเทศไทย

เอกสารแนบ 11.1

รายงานการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยรวมทุกสกุลเงิน
สำหรับงวดสิ้นสุดวันที่.....

หน่วย: บาท

สกุลเงิน*	กรณีอัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลง.....basis points	
	ผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ	ผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ
ไทยบาท ดอลลาร์ สรอ. เยน ปอนด์ สเตอร์ลิง ยูโร ดอลลาร์ฮ่องกง ริงกิต ดอลลาร์สิงคโปร์ อื่น		
รวมผลกระทบจาก การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย		
ร้อยละของประมาณการรายได้ ดอกเบี้ยสุทธิในอีก 1 ปีข้างหน้า		
ร้อยละของเงินกองทุนในปัจจุบัน		

* สำหรับสกุลเงินต่างประเทศ ให้สถาบันการเงินจัดทำและรายงานแยกรายสกุลเฉพาะสกุลเงินที่มี
นัยสำคัญ

คำอธิบายประกอบการจัดทำรายงาน
รายงานการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยรวมทุกสกุลเงิน

ก. คำอธิบายทั่วไป

1. รายงานนี้เป็นรายงานสรุปการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยของฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคารรวมทุกสกุลเงินของสถาบันการเงิน โดยประเมินผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิและผลกระทบต่อมูลค่าเศรษฐกิจจากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยทุกสกุลเงินเพิ่มขึ้น 100 Basis Points หรือตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทย จะแจ้งให้ทราบต่อไป
2. ให้สถาบันการเงินอ้างอิงแนวทางการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยโดยวิธี Repricing Gap ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนดไว้ในเอกสารแนบ 5 และตัวอย่างการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยโดยวิธี Repricing Gap ในเอกสารแนบ 5.1 ของนโยบายการกำกับดูแลความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในบัญชีเพื่อการธนาคารของสถาบันการเงิน
3. หากมีข้อสงสัยประการใดเกี่ยวกับรายงานนี้ โปรดติดต่อสอบถามได้ที่ ฝ่ายนโยบายความเสี่ยง สายนโยบายสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย โทร. 0-2283-6821, 0-2356-7688, 0-2283-5805 และ 0-2283-5804

ข. ความหมายของรายการ

แบบรายงานนี้เป็นแบบรายงานสรุปผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยต่อฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคารรวมทุกสกุลเงินของสถาบันการเงิน ซึ่งสถาบันการเงินต้องรายงานผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิและผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจจากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น 100 Basis Points ของทุกสกุลเงินที่สถาบันการเงินจัดทำแบบรายงานการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยแยกตามสกุลเงิน

กรณีอัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลง 100 Basis Points หมายถึง สมมติฐานการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเท่ากับ 100 Basis Points ตลอดเส้นอัตราผลตอบแทนภายในช่วงเวลา 1 ปี

ผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ หมายถึง จำนวนรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคารที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่ออัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 100 Basis Points

ผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ หมายถึง มูลค่าทางเศรษฐกิจของฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคารที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่ออัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 100 Basis Points

ไไทยบาท หมายถึง ฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคารในสกุลเงินบาทที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ซึ่งสถาบันการเงินต้องรายงานผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิและผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยนำผลการคำนวณผลกระทบจากแบบรายงานการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยสกุลเงินบาท

ดอลลาร์ สหรัฐ. หมายถึง ฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคารในสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ซึ่งสถาบันการเงินต้องรายงานผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิและผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยนำผลการคำนวณผลกระทบจากแบบรายงานการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยสกุลดอลลาร์ สหรัฐ. โดยบันทึกด้วยจำนวนที่เทียบเท่าสกุลเงินบาท

เยน หมายถึง ฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคารในสกุลเงินเยนที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ซึ่งสถาบันการเงินต้องรายงานผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิและผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยนำผลการคำนวณผลกระทบจากแบบรายงานการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยสกุลเงินเยน โดยบันทึกด้วยจำนวนที่เทียบเท่าสกุลเงินบาท

ปอนด์ สเตอร์ลิง หมายถึง ฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคารในสกุลเงินปอนด์ สเตอร์ลิงที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ซึ่งสถาบันการเงิน ต้องรายงานผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิและผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยนำผลการคำนวณผลกระทบจากแบบรายงานการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยสกุลเงินปอนด์ สเตอร์ลิง โดยบันทึกด้วยจำนวนที่เทียบเท่าสกุลเงินบาท

ยูโร หมายถึง ฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคารในสกุลเงินยูโรที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ซึ่งสถาบันการเงินต้องรายงานผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิและผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยนำผลการคำนวณผลกระทบจากแบบรายงานการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยสกุลเงินยูโร โดยบันทึกด้วยจำนวนที่เทียบเท่าสกุลเงินบาท

ดอลลาร์ฮ่องกง หมายถึง ฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคารในสกุลเงินดอลลาร์ฮ่องกงที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ซึ่งสถาบันการเงินต้องรายงานผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิและผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยนำผลการคำนวณผลกระทบจาก

แบบรายงานการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยสกุลดอลลาร์ฮ่องกง โดยบันทึกด้วยจำนวนที่เทียบเท่าสกุลเงินบาท

ริงกิต หมายถึง ฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคารในสกุลเงินริงกิตที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ซึ่งสถาบันการเงินต้องรายงานผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิและผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยนำผลการคำนวณผลกระทบจากแบบรายงานการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยสกุลริงกิต โดยบันทึกด้วยจำนวนที่เทียบเท่าสกุลเงินบาท

ดอลลาร์ สิงคโปร์ หมายถึง ฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคารในสกุลเงินดอลลาร์สิงคโปร์ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ซึ่งสถาบันการเงินต้องรายงานผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิและผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยนำผลการคำนวณผลกระทบจากแบบรายงานการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยสกุลดอลลาร์สิงคโปร์ โดยบันทึกด้วยจำนวนที่เทียบเท่าสกุลเงินบาท

อื่น หมายถึง ฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคารในทุกสกุลเงินที่ไม่มีนัยสำคัญรวมกันที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ซึ่งสถาบันการเงินต้องรายงานผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิและผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยนำผลการคำนวณผลกระทบจากแบบรายงานการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยสกุลอื่น โดยบันทึกด้วยจำนวนที่เทียบเท่าสกุลเงินบาท

รวมผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย หมายถึง ยอดรวมของผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิและต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจของฐานะรวมทุกสกุลเงินจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น 100 Basis Points

ร้อยละของประมาณการรายได้ดอกเบี้ยสุทธิในอีก 1 ปีข้างหน้า หมายถึง สัดส่วนของยอดรวมของรายได้ดอกเบี้ยสุทธิที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น 100 Basis Points ต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิที่ประมาณการในอีก 1 ปีข้างหน้าของสถาบันการเงิน

ร้อยละของเงินกองทุนในปัจจุบัน หมายถึง สัดส่วนของยอดรวมของมูลค่าทางเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น 100 Basis Points ต่อเงินกองทุนปัจจุบันของสถาบันการเงิน

**คำอธิบายประกอบการจัดทำรายงาน
รายงานการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยรายสกุล**

ก. คำอธิบายทั่วไป

1. รายงานนี้เป็นรายงานการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยของฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคารในสกุลเงินบาทและสกุลเงินต่างประเทศที่มีนัยสำคัญของสถาบันการเงิน โดยคำนวณผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิแยกจากรายสกุลเงินจากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น 100 Basis Points หรือตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะแจ้งให้ทราบต่อไป
2. ให้สถาบันการเงิน อ้างอิงแนวทางการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย โดยวิธี Repricing Gap ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ในเอกสารแนบ 5 และตัวอย่างการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยโดยวิธี Repricing Gap ในเอกสารแนบ 5.1 ของนโยบายการกำกับดูแลความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในบัญชีเพื่อการธนาคารของสถาบันการเงิน
3. สถาบันการเงินต้องจัดทำแบบรายงานดังกล่าวแยกตามรายสกุลเงินสำหรับฐานะสกุลเงินบาทและฐานะสกุลเงินต่างประเทศเฉพาะที่มีนัยสำคัญ และบันทึกด้วยจำนวนเงินที่เทียบเท่าสกุลเงินบาท
4. สำหรับฐานะสกุลเงินต่างประเทศที่ไม่มีนัยสำคัญ ให้สถาบันการเงินจัดทำแบบรายงานผลกระทบรวมกันในแบบรายงานสกุลอื่น และบันทึกด้วยจำนวนเงินที่เทียบเท่าสกุลเงินบาท
5. สำหรับฐานะสกุลเงินต่างประเทศให้แปลงค่าเป็นเงินบาท โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนตามที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยข้อกำหนดเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีของสถาบันการเงิน ณ วันสิ้นเดือนที่จัดทำแบบรายงาน
6. หากมีข้อสงสัยประการใดเกี่ยวกับรายงานนี้ โปรดติดต่อสอบถามได้ที่ ฝ่ายนโยบายความเสี่ยง สายนโยบายสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย โทร. 0-2283-6821, 0-2283-5805 และ 0-2283-5804

ข. ความหมายของรายการ

แบบรายงานนี้เป็นแบบรายงานการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยเฉพาะฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคารรายสกุลเงิน ซึ่งสถาบันการเงินต้องจัดทำและจัดส่งแบบรายงานผลกระทบ

ต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิและต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจของสถาบันการเงิน จากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น 100 Basis Points ทั้งนี้ สถาบันการเงินต้องบันทึกรายการในงบดุลและรายการนอกงบดุลในช่วงเวลาต่าง ๆ พร้อมทั้งแสดงการคำนวณความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย

ช่วงเวลา หมายถึง ระยะเวลาคงเหลือจนถึงวันครบกำหนดอายุสัญญาสำหรับรายการที่มีอัตราดอกเบี้ยคงที่ และระยะเวลาจนถึงวันที่จะปรับอัตราดอกเบี้ยครั้งต่อไปสำหรับรายการที่มีอัตราดอกเบี้ยลอยตัว

Non-rate Sensitive หมายถึง รายการที่ไม่อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย

รายการที่นำมาบันทึกในแบบรายงานจำแนกได้ดังนี้ ทั้งนี้ ให้อ้างอิงความหมายของรายการจากกลุ่มข้อมูล Balance Sheet (BLS) Data Element: Balance Sheet Item ของระบบบริหารข้อมูล (DMS)

1. สินทรัพย์ทั้งสิ้น หมายถึง ยอดสินทรัพย์ทั้งสิ้นของสถาบันการเงิน
2. เงินกองทุนทั้งสิ้น หมายถึง ยอดรวมของเงินกองทุนทั้งสิ้นของสถาบันการเงิน
3. เงินสด หมายถึง ธนบัตร เหรียญกษาปณ์ และเงินสดย่อย ที่สถาบันการเงินมีอยู่ และเงินสดระหว่างเรียกเก็บ ซึ่งบันทึกในช่วงเวลาตามแนวทางที่กำหนด
4. รายการระหว่างสถาบันการเงิน หมายถึง เงินฝาก บัตรเงินฝาก เงินให้สินเชื่อ ลูกหนี้ Margin และยอดสุทธิของลูกหนี้ / เจ้าหนี้ Margin ตามธุรกรรมสัญญาซื้อคืนที่เกิดจากคู่สัญญาและธุรกรรมเดียวกัน รวมทั้งการรับโอนลูกหนี้ที่ไม่เข้าข่ายเป็นการขายตามหลักการบัญชีแก่สถาบันการเงินอื่นในประเทศภายใต้พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน และสถาบันการเงินอื่นที่อยู่ในต่างประเทศ แต่ไม่รวมเงินให้สินเชื่อแก่สถาบันการเงินที่ถูกทางการสั่งให้เลิกกิจการและถูกเพิกถอนใบอนุญาต ทั้งนี้ให้รวมดอกเบี้ยค้างรับ หักรายได้รอการตัดบัญชี ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ และค่าเผื่อการปรับมูลค่าจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ซึ่งบันทึกในช่วงเวลาตามแนวทางที่กำหนด
5. เงินลงทุน (สุทธิ) หมายถึง เงินลงทุนทุกประเภท ทั้งที่เป็นตราสารหนี้และตราสารทุนที่เป็นกรรมสิทธิ์ของสถาบันการเงิน หรือที่โอนกรรมสิทธิ์แล้วแต่มีสัญญาซื้อคืน รวมทั้งเงินลงทุนในลูกหนี้ที่รับโอนมาที่เข้าข่ายเป็นการซื้อตามหลักการบัญชี โดยแสดงมูลค่าสุทธิหลังจากบวก หรือหักค่าเผื่อการปรับมูลค่า และค่าเผื่อการด้อยค่าของหลักทรัพย์ตามมาตรฐานการบัญชี ซึ่งบันทึกในช่วงเวลาตามแนวทางที่กำหนด

6. เงินให้สินเชื่อ หมายถึง เงินให้กู้ยืมทุกประเภทแก่ลูกหนี้ที่มีใช้สถาบันการเงินอื่นในประเทศภายใต้พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน และสถาบันการเงินอื่นที่อยู่ในต่างประเทศ รวมถึงการเป็นเจ้าของหนี้เนื่องจากได้จ่ายหรือตั้งให้จ่ายเงินเพื่อประโยชน์ของผู้เคยค้า การจ่ายเงินตามภาระผูกพันทุกประเภท การให้เช่าซื้อหรือให้เช่าแบบลิสซิ่ง เงินให้สินเชื่อลูกหนี้ Margin ยอดสุทธิลูกหนี้ / เจ้าหนี้ Margin ตามธุรกรรมสัญญาซื้อคืน ที่เกิดจากคู่สัญญาและธุรกรรมเดียวกัน และรวมเงินให้สินเชื่อแก่สถาบันการเงินที่ถูกทางการสั่งให้เลิกกิจการและถูกเพิกถอนใบอนุญาต ทั้งนี้ ให้หักรายได้รอการตัดบัญชี ซึ่งบันทึกในช่วงเวลาตามแนวทางที่กำหนด

รายได้รอการตัดบัญชี หมายถึง รายได้จากลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ รายได้จากลูกหนี้ตามสัญญาเช่าการเงิน หรือส่วนลดตั๋วเงินรับที่ยังไม่ถึงเป็นรายได้

7. ดอกเบี้ยค้างรับ หมายถึง ดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อค้างรับที่สถาบันการเงินบันทึกเป็นรายได้แล้วแต่ยังไม่ได้รับเงิน โดยไม่รวมดอกเบี้ยค้างรับจากรายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน ซึ่งบันทึกในช่วงเวลาตามแนวทางที่กำหนด

8. ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ หมายถึง จำนวนเงินที่กันไว้สำหรับสินเชื่อที่คาดว่าจะเรียกคืนไม่ได้ ตามหลักเกณฑ์สินทรัพย์จัดชั้นและการกันเงินสำรองของธนาคารแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ ให้รวมค่าเผื่อการปรับมูลค่าจากการปรับโครงสร้างหนี้ ซึ่งบันทึกในช่วงเวลาตามแนวทางที่กำหนด

ค่าเผื่อการปรับมูลค่าจากการปรับโครงสร้างหนี้ หมายถึง จำนวนเงินลงทุนในลูกหนี้ที่สูงกว่ามูลค่ายุติธรรมของหนี้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรฐานการบัญชี

9. สินทรัพย์รอการขาย หมายถึง ทรัพย์สิน (ไม่รวมหลักทรัพย์) ซึ่งตกเป็นของสถาบันการเงิน เนื่องจากการชำระหนี้หรือเนื่องจากซื้อทรัพย์สินที่จำนองไว้กับสถาบันการเงินนั้นจากการขายทอดตลาดโดยคำสั่งศาลหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ รวมทั้งการเข้าครอบครองทรัพย์สินจากการให้เช่าการเงินหรือการให้เช่าซื้อทรัพย์สิน เพื่อใช้ดำเนินธุรกิจหรือสำหรับพนักงานซึ่งมิได้ใช้เพื่อการดังกล่าวแล้ว รวมทั้งทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบธุรกิจเงินทุนเพื่อการเคหะ ทั้งนี้ ให้แสดงมูลค่าสุทธิหลังหักค่าเผื่อการด้อยค่าและการลดราคาของทรัพย์สินนั้น ๆ ซึ่งให้บันทึกในช่วงเวลาตามแนวทางที่กำหนด

10. ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์สุทธิ หมายถึง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ที่สถาบันการเงินมิได้ใช้ใช้ในการดำเนินธุรกิจหรือเป็นสวัสดิสงเคราะห์ให้พนักงานหรือลูกจ้างของสถาบันการเงิน ทั้งนี้ ให้แสดงมูลค่าสุทธิหลังหักค่าเสื่อมราคาสะสม และค่าเผื่อการด้อยค่าของทรัพย์สินนั้น ๆ ซึ่งให้บันทึกในช่วงเวลาตามแนวทางที่กำหนด

11. สินทรัพย์อื่น หมายถึง สินทรัพย์อื่นที่ไม่ได้ระบุในรายการที่กล่าวข้างต้น โดยให้แสดงมูลค่าสุทธิหลังหักค่าเสื่อมราคาสะสม และค่าเผื่อการด้อยค่าของทรัพย์สินนั้น ๆ ซึ่งบันทึกในช่วงเวลาตามแนวทางที่กำหนด

12. รวมสินทรัพย์ที่อ่อนไหวต่ออัตราดอกเบี้ย (Total Rate-sensitive Assets หรือ RSA) หมายถึง ยอดรวมของจำนวนเงินตามรายการสินทรัพย์ที่อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในแต่ละช่วงเวลา (Time Band)

13. เงินฝาก หมายถึง เงินที่สถาบันการเงินรับฝากเงิน หรือรับเงินจากประชาชนที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถาม หรือเมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนด ซึ่งบันทึกในช่วงเวลาตามแนวทางที่กำหนด

14. รายการระหว่างสถาบันการเงิน หมายถึง เงินรับฝาก เงินกู้ยืม เจ้าหนี้ Margin และยอดสุทธิของลูกค้านี้ / เจ้าหนี้ Margin ตามธุรกรรมสัญญาซื้อคืนที่เกิดจากคู่สัญญาและธุรกรรมเดียวกันแก่สถาบันการเงินอื่นในประเทศภายใต้พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินและสถาบันการเงินอื่นที่อยู่ในต่างประเทศ ซึ่งบันทึกในช่วงเวลาตามแนวทางที่กำหนด

15. เงินกู้ยืม หมายถึง เงินกู้ยืมในรูปต่าง ๆ รวมทั้งหุ้นกู้ ตราสารหนี้ เจ้าหนี้ Margin ยอดสุทธิของลูกค้านี้ / เจ้าหนี้ Margin ตามธุรกรรมสัญญาซื้อคืนที่เกิดจากคู่สัญญาและธุรกรรมเดียวกัน และการขายลูกหนี้ที่ไม่เข้าข่ายเป็นการขายตามหลักการบัญชี ซึ่งบันทึกในช่วงเวลาตามแนวทางที่กำหนด

16. หนี้สินอื่น หมายถึง หนี้สินอื่นที่ไม่ได้ระบุในรายการที่กล่าวข้างต้น ซึ่งบันทึกในช่วงเวลาตามแนวทางที่กำหนด

17. ส่วนของผู้ถือหุ้นในกรณีสถาบันการเงินไทย หมายถึง ส่วนต่างของสินทรัพย์ และหนี้สินของสถาบันการเงิน หรือสำหรับในกรณีสาขาธนาคารต่างประเทศ หมายถึง ส่วนของสำนักงานใหญ่และสาขาอื่นที่เป็นนิติบุคคลเดียวกัน ซึ่งบันทึกในช่วงเวลาตามแนวทางที่กำหนด

18. รวมหนี้สินที่อ่อนไหวต่ออัตราดอกเบี้ย (Total Rate-sensitive Liabilities หรือ RSL) หมายถึง ยอดรวมของจำนวนเงินตามรายการหนี้สินที่อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในแต่ละช่วงเวลา

19. ฐานะสุทธิก่อนรวมรายการนอกงบดุล หมายถึง ผลต่างระหว่างสินทรัพย์และหนี้สินที่อ่อนไหวต่ออัตราดอกเบี้ย (RSA-RSL) ในแต่ละช่วงเวลา

20. ฐานะสุทธิของจำนวนเงินตามสัญญาของรายการนอกงบดุลที่อ่อนไหวต่ออัตราดอกเบี้ย หมายถึง ผลรวมฐานะสุทธิของจำนวนเงินตามสัญญาของรายการนอกงบดุลทั้งสิ้นที่อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งบันทึกในช่วงเวลาตามแนวทางที่กำหนด (ผลรวมรายการ 20.1 และ 20.2)

20.1 ฐานะสุทธิของรายการนอกงบดุลที่ไม่ใช่รายการ Options ที่อ่อนไหวต่ออัตราดอกเบี้ย หมายถึง ฐานะสุทธิของจำนวนเงินตามสัญญาของรายการนอกงบดุลที่ไม่ใช่รายการ Options ที่อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งบันทึกในช่วงเวลาตามแนวทางที่กำหนด

20.2 ฐานะสุทธิของรายการนอกงบดุลประเภท Options ที่อ่อนไหวต่ออัตราดอกเบี้ย หมายถึง ฐานะสุทธิของจำนวนเงินตามสัญญาของรายการนอกงบดุลที่เป็นรายการ Options ที่อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งบันทึกในช่วงเวลาตามแนวทางที่กำหนด

21. ฐานะสุทธิ (Periodic Gap) หมายถึง ผลรวมของฐานะสุทธีก่อนรวมรายการนอกงบดุลในแต่ละช่วงเวลา และฐานะสุทธิของจำนวนเงินตามสัญญาของรายการนอกงบดุลในแต่ละช่วงเวลา (ผลรวมรายการข้อ 19 ถึง 20)

22. ฐานะสุทธิสะสม (Cumulative Gap) หมายถึง ผลรวมของฐานะสุทธิในแต่ละช่วงเวลาและฐานะสุทธิในช่วงเวลาก่อนหน้า

23. สัดส่วนฐานะสุทธิสะสมต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น (ร้อยละ) หมายถึง สัดส่วนของฐานะสุทธิสะสมในแต่ละช่วงเวลาต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น

24. กรณีผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ หมายถึง ผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของสถาบันการเงิน หากอัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลง

25. สัดส่วนต่อปีของแต่ละช่วงเวลาที่ได้รับผลกระทบ หมายถึง สัดส่วนต่อปีของระยะเวลาคงเหลือจากกึ่งกลางของแต่ละช่วงเวลาจนถึง 1 ปี ที่ฐานะสุทธิในแต่ละช่วงเวลาจะยังคงได้รับผลกระทบจากความเสียด้านอัตราดอกเบี้ย (Proportion of 1 Year Time Remaining in Effect) เช่น ช่วงเวลา 0-1 เดือน จุดกึ่งกลางคือเวลาที่ 0.5 เดือน ดังนั้น สัดส่วนต่อปีของเวลาที่ฐานะสุทธิในช่วงเวลา 0-1 เดือน จะได้รับผลกระทบเมื่ออัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงไป เท่ากับ $(12-0.5)/12$ เท่ากับ 0.958

26. สมมติฐานการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย (Basis Points หรือ bps) หมายถึง อัตราดอกเบี้ยที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงเวลาใน 1 ปี เช่น กำหนดให้อัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น 100 bps ที่เท่ากันตลอดเส้นโครงสร้างอัตราดอกเบี้ย (Parallel Shift in the Yield Curve) ภายในช่วงเวลา 1 ปี

27. ผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิในแต่ละช่วงเวลา หมายถึง จำนวนรายได้ดอกเบี้ยสุทธิที่อาจได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย เช่น ภายใต้สมมติฐานการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น 100 Basis Points ที่เท่ากันตลอดเส้นโครงสร้างอัตราดอกเบี้ย (Parallel Shift in the Yield Curve) ภายในช่วงเวลา 1 ปี คำนวณโดยการหาค่าผลคูณระหว่าง 1) ฐานะสุทธิ ในแต่ละช่วงเวลา 2) สัดส่วนต่อปีของแต่ละช่วงเวลาที่ฐานะสุทธิจะได้รับผลกระทบ และ 3) สมมติฐานการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย (ผลคูณข้อ 21 และ ข้อ 25 และ ข้อ 26)

28. ผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิสะสมในช่วง 1 ปี หมายถึง ผลรวมของผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิในแต่ละช่วงเวลากับในช่วงเวลาก่อนหน้าภายในระยะเวลา 1 ปี

29. กรณีผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ (Economic Value of Equity หรือ EVE) หมายถึง มูลค่าทางเศรษฐกิจของสถาบันการเงินที่อาจเปลี่ยนแปลงไปหากอัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลง

30. น้ำหนักความเสี่ยง (Duration-based Weight) หมายถึง น้ำหนักความเสี่ยงของแต่ละช่วงเวลาที่เกี่ยวข้องความอ่อนไหวของฐานะในแต่ละช่วงเวลาต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในแต่ละช่วงเวลา โดยน้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับค่าผลคูณของ Proxy of Modified Duration กับการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย เช่น เพิ่มขึ้น 100 Basis Points ที่เท่ากันตลอดเส้นโครงสร้างอัตราดอกเบี้ย (Parallel Shift in the Yield Curve) สำหรับค่า Proxy of Modified Duration นั้น ให้ประมาณการจากค่ากึ่งกลางของแต่ละช่วงเวลาภายใต้สมมติฐานอัตราผลตอบแทนที่ร้อยละ 5 ตามแนวทางของ BIS

31. ผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจในแต่ละช่วงเวลา (EVE) หมายถึง มูลค่าทางเศรษฐกิจของสถาบันการเงิน ซึ่งคำนวณจากผลคูณของฐานะสุทธิในแต่ละช่วง กับน้ำหนักความเสี่ยง (Duration-based Weight) ของแต่ละช่วงเวลา (ผลคูณของข้อ 21 และ ข้อ 30)

32. ผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจสะสม หมายถึง ผลรวมของผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจในแต่ละช่วงเวลาและผลกระทบในช่วงเวลาก่อนหน้าทุกช่วงเวลา